

Høringsnotat - forslag til endringer i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2017-2018

Første del. Hovedregler for tildeling av utdanningsstøtte

Kapittel 2. Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 2-3. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Det foreslås å endre ordlyden for å presisere hvilken gruppe søkere som er ment omfattet av bestemmelsen. Barn av en EØS- eller EFTA-arbeidstaker og/eller en EØS- eller EFTA-arbeidstakers ektefelle har rett til støtte fra Lånekassen. Det er et vilkår for støtte at barnet bor i Norge, og i tillegg må barnet bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge. Retten til utdanningsstøtte til barn av EØS- eller EFTA-arbeidstaker som bor i Norge følger av barnets rett til opplæring eller utdanning i Norge på lik linje med norske statsborgere. Barnet må bo i Norge, og opplæringen eller utdanningen må dermed foregå i landet. Det foreslås å presisere dette i bestemmelsen.

Det tas også inn en referanse til § 2-7 (Støtte til nettstudier) og § 5-1 (Delstudier i utlandet), for å presisere mulighetene for støtte til nettstudier og delstudier i utlandet.

Gjeldende § 2-3 for 2016-2017:

§ 2-3. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Statsborger fra EØS- eller EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere. En EØS- eller EFTA-borger som slutter å arbeide og går over i utdanning, opprettholder sin status som arbeidstaker dersom utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

- a) ektefelle
- b) slektning i nedstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Slektingen må enten være under 21 år, eller bli forsørget av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle
- c) slektning i oppstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle som blir forsørget av dem
- d) barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens

ektefelle. Barnet må bo i Norge, og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge.

Dersom EØS- eller EFTA-arbeidstakeren ikke lenger har status som EØS- eller EFTA-arbeidstaker i Norge, har ikke familiemedlemmet lenger rett til utdanningsstøtte etter andre ledd bokstavene a, b og c.

Forslag til endring i § 2-3 for 2017-18:

§ 2-3. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

(...)

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

(...)

d) barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Barnet må bo og ta utdanning i Norge. I tillegg må barnet og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge. Se også § 2-7 og § 5-1.

Kapittel 3 Generelle krav og definisjoner

Til § 3-2. Fravær og permisjon

Det foreslås å presisere hvilke grupper av søkere som får barn eller som blir syke som er omfattet av egne regler for permisjon eller fravær. De særskilte reglene som gir støtterett til studenter som har permisjon eller fravær på grunn av sykdom eller fødsel, gjelder de som får barn og har rett til foreldrestipend, og de som har rett til sykestipend. Dette går ikke klart nok fram av dagens ordlyd.

Bakgrunnen for forslaget er at Lånekassen tidvis mottar søknader fra personer som ikke har rett til foreldrestipend eller sykestipend, men som likevel tar permisjon på grunn av fødsel eller sykdom.

Det er behov for å presisere at

Gjeldende § 3-2 for 2016-17:

§ 3-2. Fravær og permisjon

Søker som følger obligatorisk undervisning og som har ulegitimert fravær på mer enn 20 skoledager per semester, kan miste retten til støtte. Søker som har fullstendig studiepermisjon i mer enn seks uker, får ikke støtte i permisjonstiden.

Det gjelder egne regler om permisjon eller fravær for søker som får barn, se kapittel 40, og om permisjon eller fravær under sykdom, se kapittel 41.

Forslag til endring i § 3-2 for 2017-18:

§ 3-2. Fravær og permisjon

Søkere som følger obligatorisk undervisning og som har ulegitimert fravær på mer enn 20 skoledager per semester, kan miste retten til støtte. Søkere som har fullstendig studiepermisjon i mer enn seks uker, får ikke støtte i permisjonstiden. Det gjelder egne regler om permisjon eller fravær for søkere som har rett til foreldrestipend etter se kapittel 40 og for søkere som får barn og som har rett til sykestipend etter kapittel 41. Søkere som tar permisjon fra utdanningen på grunn av fødsel, har ikke rett til støtte utover perioden det kan gis foreldrestipend etter § 40-3.

Til § 3-3 Aldersbegrensninger

Det foreslås å forskriftsfeste beløpsgrensen som gjelder for maksimalt lån for låntakere som er 45 år eller eldre når utdanningen er fullført. Beløpsgrensen på 500 000 kroner er i dag regulert i Lånekassens merknader til forskriften.

Gjeldende § 3-3 for 2016-17:

§ 3-3. Aldersbegrensninger

Søker som har fylt 65 år før 1. januar 2017, får ikke støtte.

Dersom søkeren blir over 45 år innen utdanningen er fullført, skal han eller hun få redusert lån, slik at gjelden kan bli betalt tilbake før søkeren fyller 65 år.

Forslag til endring i § 3-3 for 2017-18:

§ 3-3. Aldersbegrensninger

Søker som har fylt 65 år før 1. januar ~~2017~~2018, får ikke støtte.

Dersom søkeren blir over 45 år innen utdanningen er fullført, skal han eller hun få redusert lån, slik at gjelden kan bli betalt tilbake før søkeren fyller 65 år.

Søker som er over 45 år ved avsluttet utdanning, kan ikke ha høyere gjeld enn kr 500 000 ved avsluttet utdanning. For søker som blir over 45 år ved avsluttet utdanning, blir gjeldsgrensen redusert med 5 prosent av kr 500 000 for hvert år ut over fylte 45 år.

Støtten per undervisningsår kommer fram ved at Lånekassen trekker den utregnede reduksjonen og eventuell tidligere gjeld (lån og eventuelle renter) fra kr 500 000. Beløpet blir som hovedregel delt på så mange undervisningsår som står igjen av utdanningen.

Til § 3-6 Foreldre

Departementet foreslår en presisering i bestemmelsen om foreldre og foreldreansvar. Bestemmelsen er ikke ment som en uttømmende definisjon av hvem som regnes som foreldre etter utdanningsstøtteregelverket. Bestemmelsen er ment å presisere at også personer som har overtatt foreldreansvaret etter barnelova § 63, skal regnes som søkerens foreldre. Dette betyr imidlertid ikke at foreldre til søkere over 18 år, der forelderen ikke lenger kan sies å ha et formelt foreldreansvar for søkeren, ikke skal regnes som søkerens foreldre etter utdanningsstøtteregelverket. Også for søkere over 18 år kan forhold knyttet til foreldrene ha betydning. Dette gjelder muligheten til å ta opp lån for søkere over 18 år som ikke bor sammen med foreldrene eller som er gift eller har egne barn og bor hos foreldrene. Videre for retten til reisestøtte mellom foreldrehjemmet og utreisestedet for studenter i utlandet, retten til utdanningsstipend til søkere som ikke bor sammen med foreldrene, og retten til støtte til videregående opplæring i utlandet for elever over 18 år som av nærmere bestemte årsaker er bosatt i utlandet sammen med foreldrene. Det har ikke vært hensikten med bestemmelsen at "foreldre" i utdanningsstøtteregelverket i alle sammenhenger skal forstås som foreldre til barn under 18 år. Dette ville medført at flere andre bestemmelser mistet sitt innhold.

Departementet foreslår å presisere bestemmelsen slik at det unngås misforståelser om hvem som skal regnes som foreldre.

Gjeldende § 3-6 for 2016-2017:

§ 3-6. Foreldre

Personer med foreldreansvar og andre som har overtatt foreldreansvaret i henhold til barnelova § 63, regnes som foreldre.

Forslag til endring i § 3-6 for 2017-18:

§ 3-6. Foreldre

Med foreldre er ment personer som regnes som foreldre etter barnelova, også etter at barnet er fylt 18 år. Personer ~~med foreldreansvar og andre~~ som har overtatt foreldreansvaret i henhold til barnelova § 63, regnes også som foreldre.

Kapittel 4. Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 4-1. Utdanninger det gis støtte til

Det foreslås å forskriftsfeste at det gis støtte til videregående opplæring som fører fram til International Baccalaureate (IB) ved offentlige og private videregående skoler), i tråd med dagens praksis.

Dette foreslås regulert i ny bokstav h. Nåværende bokstav h blir ny bokstav i. Etterfølgende bokstaver forskyves tilsvarende.

Gjeldende § 4-1 for 2016-2017:

§4-1. Utdanninger det gis støtte til

Det gis støtte til

- a) videregående opplæring etter opplæringslova ved offentlige utdanningsinstitusjoner

(...)

Forslag til endringer i § 4-1 for 2017-18:

§ 4-1. Utdanninger det gis støtte til

Det gis støtte til

- a) videregående opplæring etter opplæringslova ved offentlige utdanningsinstitusjoner

(...)

h) International Baccalaureate (IB) på videregående nivå som tilbys ved offentlige eller private utdanningsinstitusjoner. Utdanningen må følge læreplaner fastsatt av International Baccalaureate Organization (IBO).

(...)

Kapittel 4 Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 4-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Departementet foreslår å legge til en ny bokstav h i § 4-1, noe som fører til at etterfølgende bokstaver forskyves tilsvarende. Henvisningen til § 4-1 bokstav i og j i første ledd må derfor korrigeres.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 4-4 for 2016-2017:

§4-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Søker som får støtte etter tredje del, til utdanning i Norge som ikke har status som høyere utdanning eller fagskoleutdanning, jf. § 4-1 bokstav i og j, får støtte til praksisopphold eller studietur i utlandet. Oppholdet må inngå som en godkjent del av utdanningen i Norge.

Praksisoppholdet kan ha en varighet på inntil ett år, men kan ikke overstige halvparten av den samlede varigheten av utdanningen.

Det gis støtte etter de reglene og satsene som gjelder for utdanningen i Norge. Det gis ikke ekstra reisestøtte. Søker som får støtte som hjemmeboer til opplæringen i Norge, får støtte som hjemmeboer også under praksisoppholdet.

Forslag til endringer i § 4-4 for 2017-18:

§4-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Søker som får støtte etter tredje del, til utdanning i Norge som ikke har status som høyere utdanning eller fagskoleutdanning, jf. § 4-1 bokstav i j og j k, får støtte til praksisopphold eller studietur i utlandet. Oppholdet må inngå som en godkjent del av utdanningen i Norge.

Praksisoppholdet kan ha en varighet på inntil ett år, men kan ikke overstige halvparten av den samlede varigheten av utdanningen.

Det gis støtte etter de reglene og satsene som gjelder for utdanningen i Norge. Det gis ikke ekstra reisestøtte. Søker som får støtte som hjemmeboer til opplæringen i Norge, får støtte som hjemmeboer også under praksisoppholdet.

Kapittel 5. Delstudier i utlandet

Til § 5-1. Delstudier i utlandet

Det foreslås å åpne for støtte til delstudier i utlandet for fagskolestudenter.

Det er i dag ingen mulighet til å få støtte fra Lånekassen til å ta utdanning i utlandet for fagskolestudenter. Internasjonalisering er relevant i all utdanning, derfor bør fagskolestudenter ha samme tilgang på finansiering til studieopphold i utlandet som studenter i høyere utdanning og elever og lærlinger i videregående opplæring. Det foreslås å ta inn i første ledd i bestemmelsen at det også gis støtte til fagskolestudenter.

I forslag til nytt tredje ledd presiseres det at et delstudium med start om sommeren kan gi rett til ekstra reisestøtte, gitt at studiet tilfredsstillende kravet til varighet på minimum fire uker (jf. første ledd), uavhengig av når søker har startet. For eksempel vil det med en varighet av delstudiet fra 1 juli til 31. juli bli gitt kun reisestøtte. I slike tilfeller blir det ikke gitt basisstøtte utover det som gis for et normalt undervisningsår. Årsaken er at søkeren tar utdanning som inngår i grunnlaget for støtte i den vanlige støtteperioden.

Gjeldende § 5-1 for 2016-17:

§ 5-1. Delstudier i utlandet

Det gis støtte til studieopphold i utlandet når oppholdet varer i minst fire uker og er en godkjent del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge eller i utlandet. For støtte til utdanning utenfor Norden blir søknaden behandlet etter reglene i fjerde del. Ved studieopphold ved et lærested, må utdanningen oppfylle kravene som er satt i § 34-1.

For støtte til utdanning i Norden blir søknaden behandlet etter reglene i kapittel 6.

Forslag til endring i § 5-1 for 2017-18:

§ 5-1. Delstudier i utlandet

Det gis støtte til studieopphold i utlandet når oppholdet varer i minst fire uker og er en godkjent del av en høyere utdanning eller fagskoleutdanning som søkeren har begynt på i Norge eller i utlandet. For støtte til utdanning utenfor Norden blir søknaden behandlet etter reglene i fjerde del. Ved studieopphold i høyere utdanning ved et lærested, må utdanningen oppfylle kravene som er satt i § 34-1.

For støtte til utdanning i Norden blir søknaden behandlet etter reglene i kapittel 6.

Søkere som tar et studieopphold i utlandet på minimum fire uker i perioden 16. juni til 15. august, har kun rett til reisestøtte i denne perioden. Reisestøtte kan også gis selv om mindre enn fire uker av studieoppholdet ligger innenfor undervisningsåret (16. august til 15. juni). Se kapittel 38.

Kapittel 6 Utdanning i et annet nordisk land

Til § 6-4. Begrensning ved nettstudier og fjernundervisning

Departementet foreslår å legge til en ny bokstav h i § 4-1, noe som fører til at etterfølgende bokstaver forskyves tilsvarende. Henvisningen til § 4-1 bokstav s må derfor korrigeres.

Gjeldende § 6-4 for 2016-2017:

§ 6-4. Begrensning ved nettstudier og fjernundervisning

Det gis ikke støtte til utdanning som tilbys av læresteder i andre nordiske land når hele eller deler av studiet er lagt opp som nettstudium eller andre former for fjernundervisning/samlingsbasert studium. Det kan likevel bli gitt lån til skolepenger etter § 31-1 til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium. Se § 3-1, § 4-1 bokstav s og § 7-5.

Forslag til endringer i § 6-4 for 2017-18:

§ 6-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Det gis ikke støtte til utdanning som tilbys av læresteder i andre nordiske land når hele eller deler av studiet er lagt opp som nettstudium eller andre former for fjernundervisning/samlingsbasert studium. Det kan likevel bli gitt lån til skolepenger etter § 31-1 til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium. Se § 3-1, § 4-1 bokstav s og § 7-5.

Kapittel 7. Krav til utdanningsopplegget

Til § 7-4 Krav til varighet

Det foreslås å presisere at det kan gjøres unntak fra det normale kravet om minste varighet for at en utdanning skal være støtteberettiget. Hovedregelen er at utdanningen må vare i minst ett semester, for at den skal være støtteberettiget. Departementet foreslår at det reguleres eksplisitt at det er mulig å få støtte til nærmere bestemte kurs som har en varighet på under ett semester. Retten til støtte til de aktuelle kursene er allerede særskilt regulert i § 4-1.

Gjeldende § § 7-4 for 2016-2017:

§ 7-4. Krav til varighet

Utdanning som er godkjent etter § 4-1, må vare i minst ett semester.

Det gis støtte til søker som tar utdanning med kortere varighet enn ett semester, når utdanningen har sammenheng med søkerens yrke eller tidligere utdanning.

Forslag til endring i § 7-4 for 2017-18:

§ 7-4. Krav til varighet

Utdanning som er godkjent etter § 4-1, må vare i minst ett semester.

Det gis støtte til søker som tar utdanning med kortere varighet enn ett semester, når utdanningen har sammenheng med søkerens yrke eller tidligere utdanning. Det samme gjelder søkere som tar utdanning med kortere varighet enn ett semester når utdanningen gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav o, p og q og § 30-1 bokstav d.

Til § 7-5. Nettstudier

Det foreslås å gjøre enkelte språklige justeringer i bestemmelsen, for å gjøre presisjonsnivået bedre. Videre må henvisningene i bestemmelsen justeres som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 7-5 for 2016-17:

§ 7-5. Nettstudier

Det gis støtte til utdanning som er tilrettelagt som nettstudier ved norsk lærested eller lærested i et annet EØS-land. Søkeren må fylle vilkårene i § 32-5. Utdanning som blir tilbudt gjennom norsk nettskole eller ved et norsk lærested, må være godkjent etter § 4-1. Utdanningen må være lagt opp med oppfølging fra lærestedet hvert semester. Utdanning som blir tilbudt gjennom nettskole eller ved et lærested i et nordisk land, må fylle vilkårene i § 6-1. Utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land, må fylle vilkårene i § 34-1, og søkeren må fylle vilkårene i § 33-1.

Til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge blir det gitt lån til skolepenger etter § 31-1. Det blir ikke gitt annen støtte.

Lærestedet i Norge har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen. Søkeren har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen når lærestedet befinner seg i et annet EØS-land.

Forslag til endring i § 7-5 for 2017-18:

§ 7-5. Nettstudier

Det gis støtte til utdanning som er tilrettelagt som nettstudier ved norsk lærested eller lærested i et annet EØS-land enn Norge. Søkeren må fylle vilkårene i § ~~32-5~~ 31-5. Utdanning som blir tilbudt gjennom norsk nettskole eller ved et norsk lærested, må være godkjent etter § 4-1. Utdanningen må være lagt opp med oppfølging fra lærestedet hvert semester.

Utdanning som blir tilbudt gjennom nettskole eller ved et lærested i et nordisk land, må fylle vilkårene i § 6-1.

Utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et ~~annet~~ EØS-land utenfor Norden, må fylle vilkårene i § ~~34-1~~ 33-1. Søkere som skal ta et nettstudium i et EØS-land utenfor Norden, og søkeren må fylle vilkårene i § ~~33-1~~ 32-1.

Til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge blir det gitt lån til skolepenger etter § ~~31-1~~ 30-1. Det blir ikke gitt annen støtte.

Lærestedet i Norge har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen. Søkeren har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen når lærestedet befinner seg i et annet EØS-land enn Norge.

Kapittel 8. Hvor lang tid det gis støtte

Til § 8-4. Tidsramme for ph.d.-utdanning i utlandet

Det foreslås å utvide rammen for hvor mange år med støtte som kan gis til studenter som tar ph.d.-utdanning i utlandet. Studenter som tar ph.d.-utdanning i utlandet har i dag rett til maksimalt ti år med samlet støtte fra Lånekassen. Ph.d.-studenter kan innvilges støtte i to år utover den maksimale rammen på åtte år, som gjelder for alle studenter. For enkelte ph.d.-studenter vil en slik maksimal grense være for lav, og det foreslås at grensen utvides med to år til fire år, slik at det vil bli mulig med maksimalt tolv år med støtte for studenter som tar ph.d.-utdanning i utlandet.

Gjeldende § 8-4 for 2016-17:

§ 8-4. Tidsramme for ph.d.-utdanning i utlandet

Grensen på åtte år utvides med inntil to år for søkere som tar ph.d.-utdanning i utlandet.

Det gis ikke støtte i mer enn ti år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden eller på grunn av funksjonshemming. Se § 9-3 andre ledd.

Forslag til endringer i § 8-4 for 2017-18:

§ 8-4. Tidsramme for ph.d.-utdanning i utlandet

Grensen på åtte år utvides med inntil to år for søkere som tar ph.d.-utdanning i utlandet.

Det gis ikke støtte i mer enn ti år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden eller på grunn av funksjonshemming. Se § 9-3 andre ledd.

Til § 8-6 Utvidet støtteperiode

Departementet foreslår å legge til en ny bokstav h i § 4-1, noe som fører til at etterfølgende bokstaver forskyves tilsvarende. Henvisningen til § 4-1 bokstavene n, o og p må derfor korrigeres. Som følge av forslaget om å oppheve kapittel 30 må henvisningen til gjeldende § 31-1 også justeres.

Gjeldende § 8-6 for 2016-2017:

§ 8-6. Utvidet støtteperiode

Etter søknad kan det gis støtte i mer enn ti måneder per undervisningsår, jf. § 8-5, når

- a) søkeren tar feltarbeid som av naturgitte årsaker må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- b) søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet og det er en særlig årsak til at undervisningen må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- c) det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. I slike tilfeller vil det normalt bli gitt støtte etter § 7-2 og § 7-3 i den resterende delen av utdanningen.

Undervisningsopplegget om sommeren må vare i minst to uker.

Søkere som tar ekstra studiepoeng eller tilsvarende om sommeren, som ikke inngår i den ordinære utdanningen som de er i gang med, har ikke rett til utvidet støtte om sommeren. Unntak fra dette kan bli gjort hvis utdanningen de tar om sommeren omfattes av § 4-1 bokstav n, o eller p, eller av § 31-1 bokstav c.

Forslag til endringer i § 8-6 for 2017-18:

§ 8-6. Utvidet støtteperiode

Etter søknad kan det gis støtte i mer enn ti måneder per undervisningsår, jf. § 8-5, når

- a) søkeren tar feltarbeid som av naturgitte årsaker må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- b) søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet og det er en særlig årsak til at undervisningen må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- c) det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. I slike tilfeller vil det normalt bli gitt støtte etter § 7-2 og § 7-3 i den resterende delen av utdanningen.

Undervisningsopplegget om sommeren må vare i minst to uker.

Søkere som tar ekstra studiepoeng eller tilsvarende om sommeren, som ikke inngår i den ordinære utdanningen som de er i gang med, har ikke rett til utvidet støtte om sommeren. Unntak fra dette kan bli gjort hvis utdanningen de tar om sommeren omfattes av § 4-1 bokstav n o, ø p eller p q, eller av § ~~31-1~~ 30-1 bokstav c.

Til § 8-7 Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Departementet har gått gjennom ordningen med stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne. Se omtale til kapittel 44. Behovet for å utdype vilkårene for stipendet innebærer også vilkårene for støtte i tolv måneder til den samme gruppen.

Departementet foreslår å klargjøre i forskriften at det er perioden 16. juni til 15. august at søkeren ikke kan ha mulighet til å ha lønnet arbeid. Dette vil etter departementets vurdering gjøre det klarere enn i dag for hvilken periode søkerens forutsetninger for å ha lønnet arbeid faktisk skal vurderes for, og hvilken periode søkeren ikke skal være i stand til å ha lønnet arbeid. Lånekassen praktiserer forskriften slik i dag.

På samme måte som for reglene for ekstrastipend foreslår departementet at det også for utvidet støtteperiode skal gå tydelig fram av regelverket at det er studiesituasjonen til søkeren som skal påvirkes betydelig av at søkeren har lønnet arbeid ved siden av utdanningen. Dette skal føre til at søkeren ikke klarer å opprettholde normal studieprogresjon.

Det foreslås også å forskriftsfeste Lånekassens gjeldende praksis om at retten til utvidet støtteperiode om sommeren gjelder studenter som både er studieaktive i vårsemesteret, og som fortsetter utdanningen i det påfølgende høstsemesteret. Retten gjelder ikke studenter som avbryter eller avslutter utdanningen i vårsemesteret.

Videre foreslår departementet å ikke lenger bruke begrepet "funksjonshemming".

Gjeldende § 8-7 for 2016-17:

§ 8-7. Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Søkere som dokumenterer at de på grunn av nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen, får støtte i tolv måneder per undervisningsår. Dette gjelder søkere med støtte etter tredje del. Se også kapittel 44.

Forslag til endringer i § 8-7 for 2017-18:

§ 8-7. Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Søkere som dokumenterer at de på grunn av nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen om sommeren (16. juni til 15. august), får støtte i tolv måneder per undervisningsår. De kan også ha rett til ekstrastipend etter § 43-1. Dette gjelder søkere med støtte etter tredje del.

Den nedsatte funksjonsevnen skal påvirke studiesituasjonen til søkeren i betydelig grad, slik at lønnet arbeid om sommeren fører til at søkeren ikke kan opprettholde normal studieprogresjon.

Det er en forutsetning at søkeren er i stand til å studere og er studieaktiv i vårsemesteret, og skal fortsette å studere i høstsemesteret. Søkere som avbryter eller avslutter utdanningen i vårsemesteret, har ikke rett til støtte om sommeren.

Til § 8-8 Tidligere periode med støtte og § 8-9 Offentlige støtteordninger i andre land

Det foreslås å endre rekkefølgen på noen av bestemmelsene i kapittel 8. Bakgrunnen er ønsket om å få en bedre struktur i kapitlet.

Formålet er å samle bestemmelsene som regulerer antall år søkeren har rett til støtte før bestemmelsene som omhandler støtte i det enkelte undervisningsår. Dette innebærer at gjeldende § 8-8 (*Tidligere periode med støtte*) og § 8-9 (*Offentlige støtteordninger i andre land*) blir henholdsvis ny § 8-5 og § 8-6. Dette innebærer at dagens § 8-5 (*Undervisningsår*) og etterfølgende bestemmelser blir forskjøvet.

Kapittel 10. Støtte fra andre, ny støtte etter tidligere ettergivelse

Til § 10-3. Søker som er forsørget av barnevernet

Det foreslås å gjøre noen mindre språklige justeringer i bestemmelsen. I gjeldende bestemmelse kan det oppfattes som uklart hva "dette" refererer til, i både første og andre ledd. Videre må henvisningen til gjeldende kapittel 43 justeres som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 10-3 for 2016-2017:

§ 10-3. Søker som er forsørget av barnevernet

Søker som er forsørget av barnevernet og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens andre del, har rett til utstyrsstipend etter § 16-1, lån til dekning av skolepenger etter § 23-3 dersom dette ikke er dekket av kommunen, og stipend til delvis dekning av skolepenger etter kapittel 43. Søker som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har i tillegg rett til grunnstipend, bostipend og reisestipend dersom kommunens ytelser som skal dekke dette er lavere enn Lånekassens satser. Vilkårene om avstand og reisetid for å få bostipend i henhold til § 17-2 gjelder ikke her.

Søker som er forsørget av barnevernet, og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som bor sammen med foreldrene, se § 26-2. Det er et vilkår at søkeren bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. Søkere som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som ikke bor sammen med foreldrene, hvis kommunens ytelser som skal dekke dette er lavere enn Lånekassens satser, se § 26-1. Hvis kommunens ytelser som skal dekke dette er høyere enn Lånekassens satser, har søkeren ikke rett til støtte.

Forslag til endringer i § 10-3 for 2017-18:

§ 10-3. Søker som er forsørget av barnevernet

Søker som er forsørget av barnevernet og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens andre del, har rett til utstyrsstipend etter § 16-1, lån til dekning av skolepenger etter § 23-3 dersom ~~detteslike utgifter~~ ikke er dekket av kommunen, og stipend til delvis dekning av skolepenger etter kapittel ~~43-42~~. Søker som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har i tillegg rett til grunnstipend, bostipend og reisestipend dersom kommunens ytelser som skal dekke ~~dette~~utgifter til livsopphold, bolig og reise er lavere enn Lånekassens satser. Vilkårene om avstand og reisetid for å få bostipend i henhold til § 17-2 gjelder ikke her.

Søker som er forsørget av barnevernet, og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som bor sammen med foreldrene, se § 26-2. Det er et vilkår at søkeren bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. Søkere som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som ikke bor sammen med foreldrene, hvis kommunens ytelser som skal dekke ~~dette~~utgifter til livsopphold og reise er lavere enn Lånekassens satser, se § 26-1. Hvis kommunens ytelser som skal dekke ~~dette~~denne typen utgifter er høyere enn Lånekassens satser, har søkeren ikke rett til støtte.

Kapittel 12. Opplysningsplikt og kapittel 13. Uberettiget tildelt støtte og mislighold

Til § 12-1 Søkerens opplysningsplikt og § 13-1 Brutt opplysningsplikt

Det foreslås å gjøre visse tilpasninger i ordlyden, for å få fram at uriktige eller ufullstendige opplysninger gitt til også andre instanser enn Lånekassen, som medfører uriktig tildelt støtte, kan føre til helt eller delvis tap av rettigheter etter utdanningsstøtloven. Bakgrunnen for dette er at Lånekassen fra tid til annen oppdager søkere som har benyttet falske dokumenter eller lignende overfor andre instanser, og at dette kan ha utløst rettigheter fra Lånekassen på feilaktig grunnlag. Det foreslås å gjøre endringer i både § 12-1 og § 13-1 for å klargjøre dette.

Gjeldende § 12-1 for 2016-17:

§ 12-1. Søkerens opplysningsplikt

Søkeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen.

Søkeren plikter straks å melde fra om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden, og om avbrudd i utdanningen.

Forslag til endringer i § 12-1 for 2017-18:

§ 12-1. Søkerens opplysningsplikt

Søkeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen.

Søkeren plikter straks å melde fra om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden, og om avbrudd i utdanningen.

Gjeldende § 13-1 for 2016-17:

§ 13-1. Brutt opplysningsplikt

Dersom en søker forsettlig eller uaktsomt har brutt opplysningsplikten etter § 12-1, og dermed har fått eller forsøkt å få utbetalt eller godskrevet støtte som vedkommende ikke har rett til, kan Lånekassen nekte mer støtte, gjøre uberettiget mottatt stipend om til lån, kreve støttebeløpet tilbakebetalt og regne renter av lånet i utdanningstiden. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, kan bli trukket fra framtidige støttetildelinger slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Hele gjelden kan bli oppsagt, og søkeren kan miste retten til betalingslettelse og ettergivelse.

Ved vurderingen av misligholdet legges det i hovedsak vekt på hvor lenge misligholdet har pågått og på størrelsen av uberettiget mottatt støtte.

Forslag til endringer i § 13-1 for 2017-18:

§ 13-1. Brutt opplysningsplikt

Dersom en søker som forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger som har betydning for retten til utdanningsstøtte~~brutt~~

~~opplysningsplikten etter § 12-1~~, og som dermed har fått eller forsøkt å få utbetalt eller godskrevet støtte som vedkommende ikke har rett til, kan helt eller delvis miste rettigheter gitt i eller i medhold av utdanningsstøtteleven. Lånekassen kan nekte mer støtte, gjøre uberettiget mottatt stipend om til lån, kreve støttebeløpet tilbakebetalt og regne renter av lånet i utdanningstiden. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, kan bli trukket fra framtidige støttetildelinger slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Hele gjelden kan bli oppsagt, og søkeren kan miste retten til betalingslettelse og ettergivelse.

Ved vurderingen av misligholdet legges det i hovedsak vekt på hvor lenge misligholdet har pågått og på størrelsen av uberettiget mottatt støtte.

Til § 12-3 Nye opplysninger og endring av støttebeløp

Det foreslås å endre ordlyden i bestemmelsen, slik at det går uttrykkelig fram at Lånekassen som hovedregel omgjør stipend til lån i tilfeller hvor nye opplysninger gjør at allerede tildelt støttebeløp skal reduseres. Etter gjeldende bestemmelse *kan* Lånekassen gjøre stipend om til lån og kreve tilbakebetaling dersom nye opplysninger tilsier at tildelt støttebeløp skal reduseres. Hvis slik tilbakebetaling ikke finner sted, kan tilsvarende beløp bli trukket fra fremtidige støttetildelinger.

Poenget med endringen er at det skal gå klart fram at Lånekassen som hovedregel *vil* gjøre stipend om til lån og kreve tilbakebetaling, i de tilfeller nye opplysninger viser at søker har fått tildelt for mye i støtte.

Gjeldende § 12-3 for 2016-2017:

§ 12-3. Nye opplysninger og endring av støttebeløp

Dersom nye opplysninger viser at det tildelte støttebeløpet må reduseres, kan Lånekassen gjøre om stipend til lån og kreve tilbakebetaling. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, kan bli trukket fra framtidige støttetildelinger slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Se også kapittel 13

Forslag til endring i § 12-3 for 2017-18:

§ 12-3 Nye opplysninger og endring av støttebeløp

Dersom nye opplysninger viser at det tildelte støttebeløpet må reduseres, ~~kan~~ gjør Lånekassen gjøre om stipend til lån og krever tilbakebetaling. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, ~~kan~~ blir trukket fra framtidige støttetildelinger slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Se også kapittel 13.

Lånekassen kan gjøre unntak i særlige tilfeller.

Kapittel 14. Søknadsfrister

Til § 14-2 Frist for å sende inn opplysninger

Det foreslås å endre fristen for å sende inn opplysninger til Lånekassen som søkeren enten er blitt bedt om å sende inn, eller opplysninger som søker sender på eget initiativ.

Etter dagens regler må de som søker om utdanningsstøtte sende inn opplysninger innen 15. november for høstsemesteret eller 15. mars for vårsemesteret. Dette er opplysninger som Lånekassen trenger for å behandle en søknad, eller som kan resultere i mer støtte. Endringer som kan medføre at søkeren har rett på mer støtte avvises dersom de kommer etter 15. november eller 15. mars, mens endringer av opplysninger som medfører reduksjon i støtten kan vurderes på nytt selv om opplysningene kommer etter fristen.

Departementet mener at det er grunnlag for å utvide fristen for å få fornyet behandling ut fra nye opplysninger som kan gi mer støtte til søkeren. Det kan være gode grunner til at søkeren har behov for mer støtte, for eksempel dersom en student flytter fra foreldrehjemmet midt i semesteret og dermed ikke kan sende inn disse opplysningene innen fristen.

Gjeldende § 14-2 for 2016-17:

§ 14-2. Frist for å sende inn opplysninger

Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2016, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2017. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.

Opplysninger som søkeren er bedt om å sende inn, må være kommet inn til Lånekassen før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for at søknaden skal kunne bli behandlet.

Forslag til endring i § 14-2 for 2017-18:

§ 14-2. Frist for å sende inn nye opplysninger

Nye opplysninger må sendes inn før søkerens støtteperiode for undervisningsåret 2017-2018 er avsluttet. Dersom opplysningene først foreligger etter at undervisningsåret er avsluttet, må de sendes inn så snart de er tilgjengelige.

~~Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2016, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2017. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.~~

Opplysninger som søkeren er bedt om å sende inn, må være kommet inn til Lånekassen før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for at søknaden skal kunne bli behandlet.

Andre del. Støtte til søker som har rett til videregående opplæring

Kapittel 17. Bostipend

Til § 17-4 Unntak for søker som mottar offentlig stønad

Det foreslås å presisere at unntaksbestemmelsen kun skal omfatte trygdeytelser som er ment å dekke boutgifter samt statlig og kommunal bostøtte.

Utdanningsstøtteordningen er lagt opp slik at dobbeltdekning av utgifter skal unngås. Formålet med unntaksbestemmelsen, som innebærer at det ikke gis bostipend dersom eleven mottar trygdeytelser, er å sørge for at det offentlige ikke dekker utgifter til samme formål to ganger. Det har vært uklart om de som mottar Erasmus+ stipend skal omfattes av unntaksbestemmelsen, siden de får et stipend som er ment å gå til blant annet boutgifter. Det er derfor behov for å presisere at unntaksregelen kun er ment å omfatte trygdeytelser som er ment å dekke boutgifter samt statlig eller kommunal bostøtte. Forslaget er i tråd med Lånekassens praksis.

Gjeldende § 17-4 i 2016-2017:

§ 17-4. Unntak for søker som mottar offentlig stønad

Bostipend gis ikke til søker som mottar overgangsstønad, uføretrygd, arbeidsavklaringspenger eller andre stønader som er ment å dekke boutgifter.

Forslag til endring i § 17-4 i 2017-2018:

§ 17-4. Unntak for søker som mottar offentlig stønad

Bostipend gis ikke til søker som mottar trygdeytelser ~~stønader~~ som er ment å dekke boutgifter eller statlig eller kommunal bostøtte.

Kapittel 19. Behovsprøving mot økonomien til forsørgerne

Til § 19-1 Behovsprøving av stipend

Det foreslås å innføre et nytt unntak ved behovsprøving av grunnstipend slik at det ses bort fra avkastningen av barns formue i de tilfeller der søkeren eller søkerens søsken har formue som forvaltes av fylkesmannen.

Barn som er under 17 år og har formue skal som hovedregel lignedes med foreldrene. Det innebærer at barnets formue og avkastning av denne legges til forsørgers inntekt og formue og tas med ved beregning av skatten. Dersom barnets formue tilsvarende et pengebeløp på mer enn 2 G (185 152 kr per 01.05.16), er det fylkesmannen som forvalter den. Avkastning av barns formue som forvaltes av fylkesmannen er en inntekt som tilhører barnet, selv om den vises som en kapitalinntekt på forsørgers skatteligning. Det er derfor rimelig å se bort fra avkastningen av barns formue ved behovsprøving etter forsørgernes inntekt.

Forslaget er i tråd med regelverket for behovsprøving av utdanningsstipend for de som får støtte til høyere utdanning med mer etter forskriftens tredje del, der det ses bort fra barns formue dersom den forvaltes av fylkesmannen (§ 29-6). Departementet mener derfor at det er rimelig å innføre tilsvarende unntaksbestemmelse i andre del.

Gjeldende § 19-1 i 2016-2017:

§ 19-1. Behovsprøving av stipend

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten til forsørgerne. Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen personinntekt og netto positiv kapitalinntekt ved skattelikningen for 2014. Inntekt i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i likningen, skal også regnes med. Se § 19-6.

Det ses bort fra inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på forsørger. Søkeren må dokumentere inntektsforholdet.

Forslag til ny § 19-1 for 2017-18:

§ 19-1. Behovsprøving av stipend

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten til forsørgerne. Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen personinntekt og netto positiv kapitalinntekt ved skattelikningen for 2015. Inntekt i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i likningen, skal også regnes med. Se § 19-6.

Det ses bort fra inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på forsørger. ~~Søkeren må dokumentere inntektsforholdet.~~

Det ses bort fra avkastning av søkers formue og av formuen til søkers søsken dersom formuen forvaltes av fylkesmannen.

Søkeren må dokumentere formues- og inntektsforholdet.

Til § 19-4 Unntak ved særlig tyngende sosiale grunner

Det foreslås å omformulere bestemmelsen for å i større grad tydeliggjøre hvilke type unntak den er ment å omfatte.

Etter at vilkårene for å motta grunnstipendet ble endret undervisningsåret 2015-2016, har det dukket opp nye problemstillinger som følge av at det behøvsprøves mot begge forsørgere uavhengig av bosted. Det har medført behov for å klargjøre forskriften slik at det går klarere frem hvilke type tilfeller unntaksbestemmelsen er ment å omfatte. Det er samtidig viktig at bestemmelsen ikke blir en oppramsing av alle type tilfeller som gir grunnlag for unntak, da det i stor grad legges opp til en skjønnsmessig vurdering når det foreligger særlig tyngende sosiale grunner.

I tidligere undervisningsår har den aktuelle bestemmelsen vært lite i bruk i Lånekassen. Med nytt regelverk har det dukket opp nye problemstillinger, som for eksempel at den ene forsørgeren ikke betaler bidrag og ikke har bidragsevne. Dersom det kan dokumenteres fra Nav at den ene forsørgeren ikke har bidragsevne, så skal det ses bort fra denne forsørgeren sin inntekt. Dette er et forhold som bør presiseres i forskriften.

Det foreslås i all hovedsak å omstrukturere innholdet i bestemmelsen slik at det går tydelig frem hvilke type tilfeller som helt klart vil gi grunnlag for unntak, samtidig som det legges opp til at det også vil være forhold som krever en skjønnsmessig vurdering. Det foreslås å fjerne formuleringen "og det ellers er rimelig" da rimelighetsvurderinger ikke er et forhold som kan dokumenteres og er vanskelig å avgrense. Videre foreslås det å presisere at unntaksregelen omfatter både rettslig og utenrettslig frivillig gjeldsordning, i tillegg til tvungen gjeldsordning. Begge er ordninger for personer som har en større mer uoverkommelig gjeld, hvor en nedbetalingsordning ikke lar seg gjennomføre. Det finnes tre typer gjeldsordning, frivillig utenrettslig gjeldsordning, frivillig rettslig gjeldsordning og tvungen rettslig gjeldsordning. Det er store likheter mellom frivillig utenrettslig gjeldsordning og frivillig rettslig gjeldsordning.

Hovedforskjellen består i at det er namsmannen som gjennomfører en frivillig rettslig gjeldsordning, mens enkeltpersoner selv kan få i stand en frivillig utenrettslig løsning med kreditorene. Et av vilkårene for å få åpnet gjeldsforhandling etter loven er at man har forsøkt å få til en frivillig ordning med kreditorene, og kommunene har plikt til å bistå dersom det er behov for dette. Etter dagens regel gjøres det unntak for behøvsprøvingen for alle typer gjeldsordning. Det foreslås å presisere ordlyden slik at det går klart fram at begge former for frivillig gjeldsordning er omfattet.

Gjeldende § 19-4 i 2016-2017:

§ 19-4. Unntak ved særlig tyngende sosiale grunner

Lånekassen ser bort fra inntekten til en av eller begge forsørgerne når det er dokumentert at søkeren ikke kan få tilskudd fra dem av særlig tyngende sosiale grunner, og det ellers er rimelig. Normalt tas det ikke hensyn til endrede økonomiske forhold på grunn av husbygging, kjøp av bolig o.l.

Lånekassen ser bort fra inntekten når forsørgerne er i frivillig eller tvungen gjeldsordning.

Når Lånekassen ser bort fra inntekten til én av forsørgerne, skal tabell A i § 19-6 benyttes.

Forslag til endring i § 19-4 i 2017-2018:

§ 19-4. Unntak fra ~~særlig tyngende sosiale grunner~~ behovsprøving mot forsørgerinntekt

Lånekassen ser bort fra inntekten til en av eller begge forsørgerne når minst ett av følgende forhold er dokumentert:

- a) forsørger er i frivillig eller tvungen rettslig gjeldsordning eller utenrettslig gjeldsordning
- b) forsørger mangler bidragsevne og dette er dokumentert fra Nav, eller
- c) søkeren kan ikke få tilskudd av forsørger av særlig tyngende sosiale grunner.

Når Lånekassen ser bort fra inntekten til én av forsørgerne, skal tabell A i § 19-6 benyttes.

~~at søkeren ikke kan få tilskudd fra dem av særlig tyngende sosiale grunner, og det ellers er rimelig. Normalt tas det ikke hensyn til endrede økonomiske forhold på grunn av husbygging, kjøp av bolig o.l.~~

~~Lånekassen ser bort fra inntekten når forsørgerne er i frivillig eller tvungen gjeldsordning.~~

Tredje del. Støtte til søker i høyere utdanning og søker i fagskoleutdanning, folkehøyskole og annen utdanning som ikke er omfattet av opplæringslova § 3-1

Kapittel 26 Utdanningsstipend

Til § 26-2 Søker som bor sammen med foreldrene

Det foreslås å presisere nærmere hvilke søkere som er å forstå som hjemmeboere . Dette for å klargjøre hva som er kriteriene for å bli klassifisert som hjemmeboer av Lånekassen, noe som er viktig for en god forvaltning av regelen. Bestemmelsen får en ny bokstav c, der det framgår at søkere som bor i kårbolig, anneks eller annen type boenhet i tilknytning til foreldrenes hus er å anse som hjemmeboere. Endringene som foreslås er en presisering av gjeldende praksis.

Gjeldende § 26-2 for 2016-17:

§ 26-2 *Søker som bor sammen med foreldrene*

Søker som bor sammen med foreldrene, får ikke lån gjort om til utdanningsstipend.

Søker blir ansett for å bo sammen med foreldrene når:

- a) søker bor i samme hus som foreldrene. Det gjøres unntak hvis søkeren og foreldrene bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter
- b) søker bor i boenhet som hører til huset der foreldrene bor.

Søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får lån gjort om til utdanningsstipend selv om vedkommende bor sammen med foreldrene.

Forslag til endring i § 26-2 for 2017-18:

§ 26-2 *Søker som bor sammen med foreldrene*

Søker som bor sammen med foreldrene, får ikke lån gjort om til utdanningsstipend.

~~Søker blir ansett for å bo sammen med foreldrene når:~~ I følgende situasjoner anses søker for å bo sammen med foreldrene:

~~a) søker bor i samme hus som foreldrene. Det gjøres unntak hvis søkeren og foreldrene bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter~~

~~b) søker bor i en boenhet i et hus med inntil fire selvstendige og klart atskilte boenheter, og søkers foreldre bor i en annen boenhet i samme hus, som hører til huset der foreldrene bor.~~

c) søker bor i kårbolig, anneks eller annen type boenhet i tilknytning til foreldrenes hus.

Søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får lån gjort om til utdanningsstipend selv om vedkommende bor sammen med foreldrene

Kapittel 27 Omgjøring av lån til utdanningsstipend

Til § 27-2 *Utvidet rett til omgjøring av utdanningsstipend*

Det foreslås å gjøre justeringer i bestemmelsen, slik at den korresponderer med dagens praksis. Etter § 41-6 i forskriften om tildeling av utdanningsstøtte for 2016-17 kan søker som har rett til sykepengene fra folketrygden få differansen mellom tildelt støtte og sykepengebeløpet omgjort til sykestipend. Det stilles ikke faglige krav til søker i perioder hvor det gis fullt sykestipend. Det stilles heller ikke krav til faglig progresjon i tilfeller hvor sykepengene er så høye at det ikke blir utbetalt noe sykestipend. I slike tilfeller har søker i utgangspunktet rett til sykestipend, men det blir ikke utbetalt noe

fordi sykepengene er så høye. Av den grunn er det behov for å presisere at det sentrale er retten til sykestipend, og ikke nødvendigvis at det er utbetalt slikt stipend.

På grunn av forslag om å oppheve kapittel 30, må henvisningene til gjeldende kapittel 40 og 41 justeres.

Gjeldende § 27-2 for 2016-17:

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

Selv om vilkåret for fullført utdanning ikke er oppfylt, får søker som ikke bor sammen med foreldrene lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

- a) har fått foreldrestipend, se kapittel 40
- b) har fått sykestipend, se kapittel 41.
- c) er blitt forsinket på grunn av funksjonshemming, se § 9-3 andre ledd
(...)

Forslag til endring i § 27-2 for 2017-18:

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

Selv om vilkåret for fullført utdanning ikke er oppfylt, får søker som ikke bor sammen med foreldrene lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

- a) har fått foreldrestipend, se kapittel 40
- b) oppfyller vilkårene for har fått sykestipend etter, se kapittel 41.
- c) er blitt forsinket på grunn av funksjonshemming, se § 9-3 andre ledd
(...)

Kapittel 29. Behovsprøving av utdanningsstipend, forsørgerstipend, og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Til §§ 29-1 Person- og kapitalinntekt, 29-3 Formue og 29-10 Rekkefølgen stipendene reduseres i

Det foreslås å behovsprøve flyktningstipendet mot inntekt, formue og trygdeytelser. Andre lignende stipender behovsprøves allerede mot inntekt, formue og trygdeytelser. Departementet mener det er rimelig at flyktningstipendet behovsprøves på samme måte. En slik behovsprøving vil redusere faren for dobbeltdekning gjennom at folketrygden og Lånekassen yter økonomisk støtte til samme formål.

Det foreslås å endre overskriften i kapittel 29, for å få med at også flyktningstipendet skal behovsprøves og for at kortnavnet «ekstrastipend» for stipendet til søkere med nedsatt funksjonsevne bli tatt inn. På grunn av forslag om å oppheve kapittel 30, må henvisningen til gjeldende § 44-1 i § 29-10 justeres.

Gjeldende overskrift til kapittel 29 for 2016-17:

Kapittel 29. Behovsprøving av utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Forslag til endring i kapittel 29 for 2017-18:

Kapittel 29. Behovsprøving av utdanningsstipend, forsørgerstipend, stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) og flyktningstipend

Til § 29-1 Person- og kapitalinntekt

Gjeldende § 29-1 for 2016-17:

§ 29-1 Person- og kapitalinntekt

Utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søker med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming kan bli redusert på grunnlag av inntekten til søkeren. Har søkeren en person- og kapitalinntekt over kr 168 059 ved skattelikningen for 2016 og/eller over kr 172 597 ved skattelikningen for 2017, blir stipendene redusert med fem prosent per måned av inntekt over grensen. Inntekt opptjent på Svalbard blir også regnet med. Renteinntekter fra boligsparing for ungdom (BSU) skal ikke regnes med.

Dersom søkeren følger et utdanningsopplegg som har en varighet på sju måneder eller mindre i et kalenderår, og vedkommende bare får støtte til dette opplegget, blir inntektsgrensen hevet til kr 420 148 for 2016 og kr 431 492 for 2017.

Forslag til endring i § 29-1 for 2017-18:

§ 29-1 Person- og kapitalinntekt

Utdanningsstipend, forsørgerstipend, stipend til søker med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) og flyktningstipend kan bli redusert på grunnlag av inntekten til søkeren. Har søkeren en person- og kapitalinntekt over kr 168 059 ved skattelikningen for ~~2016~~ 2017 og/eller over kr 172 597 ved skattelikningen for ~~2017~~ 2018, blir stipendene redusert med fem prosent per måned av inntekt over grensen. Inntekt opptjent på Svalbard blir også regnet med. Renteinntekter fra boligsparing for ungdom (BSU) skal ikke regnes med.

Dersom søkeren følger et utdanningsopplegg som har en varighet på sju måneder eller mindre i et kalenderår, og vedkommende bare får støtte til dette opplegget, blir inntektsgrensen hevet til kr 420 148 for 2017 og kr 431 492 for ~~2017~~ 2018.

Gjeldende § 29-3 for 2016-17:

§ 29-3. Formue

Utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming kan bli redusert på grunnlag av formue. Skattelikningen for det året søkeren har fått støtte, blir lagt til grunn. Formue på Svalbard blir også regnet med.

Enslig søker får redusert stipendene med to prosent per måned av beløp over kr 382 339 i formue for 2016 og kr 392 662 i formue for 2017.

Gift søker får redusert stipendene med én prosent per måned av beløp over kr 734 314 i formue for 2016 og kr 754 140 i formue for 2017. For gift søker legges formuen til søkeren og ektefellen sammen.

Forslag til endring i § 29-3 for 2017-18:

§ 29-3. Formue

Utdanningsstipend, forsørgerstipend, stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) og flyktningstipend kan bli redusert på grunnlag av formue. Skattelikningen for det året søkeren har fått støtte, blir lagt til grunn. Formue på Svalbard blir også regnet med.

Enslig søker får redusert stipendene med to prosent per måned av beløp over kr 382 339 i formue for ~~2016-2017~~ og kr 392 662 i formue for ~~2017~~ 2018.

Gift søker får redusert stipendene med én prosent per måned av beløp over kr 734 314 i formue for ~~2016~~ 2017 og kr 754 140 i formue for ~~2017~~ 2018. For gift søker legges formuen til søkeren og ektefellen sammen.

Gjeldende § 29-10 for 2016-17:

§ 29-10. Rekkefølgen stipendene reduseres i

Fradrag blir gjort i denne rekkefølgen: stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming etter § 44-1, forsørgerstipend etter § 28-1 og utdanningsstipend etter kapittel 27. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Forslag til endring i § 29-10 for 2017-18:

§ 29-10. Rekkefølgen stipendene reduseres i

Fradrag blir gjort i denne rekkefølgen: stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) etter § ~~44-1~~43-1,

forsørgerstipend etter § 28-1, utdanningsstipend etter kapittel 27 og flyktningsstipend etter kapittel 41. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Kapittel 30 Reisestipend

Til § 30-1 og § 30-2

I dag gis reisestipend til studenter som er 25 år eller yngre, for å dekke to reiser tur/retur per undervisningsår mellom registrert hjemsted og lærested. Ordningen med reisestipend til reiser innad i Norge, og i Norden for søkere med støtte etter tredje del foreslås avvirket. Egenandelen for reisestipend har økt ved flere anledninger de siste årene. Dette har ført til en betydelig reduksjon i antallet mottakere av reisestipendet samt at de som fortsatt har hatt rett til stipendet i hovedsak har mottatt små summer. Med den store fleksibiliteten studentene har med tanke på valg av lærested, og med de gode kommunikasjonsløsningene som finnes i dag, er begrunnelsen for reisestipendet i Norge og Norden for øvrig svekket. Departementet mener at stipendet ikke lengre er viktig for å gi studenter muligheter til å studere langt fra hjemstedet sitt. Det er heller ikke gitt at stipendet treffer dem med størst behov for tilskudd til reiser.

Det foreslås å oppheve § 30-1 om reisestipend i Norge og Norden. Det samme gjelder § 30-2 om reisestipend i utlandet, siden dette allerede er regulert i fjerde del i forskriften. Hele kapittel 30 foreslås dermed opphevet. Alle etterfølgende bestemmelser får dermed ny nummerering.

Til § 30-1 Reisestipend i Norge og Norden

Gjeldende § 30-1 i 2016-17:

§ 30-1. Reisestipend i Norge og Norden

Søker som ikke bor sammen med foreldrene, og som er født i 1991 eller senere, får tilskudd til to reiser tur-retur for et helt undervisningsår (ti måneder) mellom registrert hjemsted (i Folkeregisteret etter folkeregisterloven) i Norge og skolestedet.

Tilskuddet blir gitt som stipend etter satsene til Lånekassen. Det blir gjort et fradrag på kr 3 314 per undervisningsår som søkeren må dekke selv. Reisestipend blir beregnet per måned. Maksimalt reisestipend er kr 8 033 per undervisningsår.

Søker som får støtte til nettskole etter § 7-5, får reisestipend når det er lagt inn obligatorisk klasseromsundervisning som en del av opplegget.

Forslag til endring i § 30-1 for 2017-18:

Bestemmelsen oppheves.

Til § 30-2 Reisestipend i utlandet

Gjeldende § 30-2 for 2016-17:

§ 30-2. Reisestipend i utlandet

Det gjelder egne regler for reisestøtte til land utenfor Norden, se kapittel 39.

Det gis reisestipend til søkere som tar utdanning i utlandet og som ikke har registrert hjemsted i Norge, dersom søkeren har måttet melde utflytting fra Norge fordi studielandet krever det.

Forslag til endring i § 30-2 for 2017-18:

Bestemmelsen oppheves.

Kapittel 31. Støtte som bare gis som lån

Til § 31-1 Støtte som bare gis som lån

Det foreslås å innføre mulighet for å ta opp et ekstralån for studenter som tar privat trafikkflygerutdanning i Norge som er offentlig godkjent. Forslaget innebærer muligheten for å ta opp et ekstralån på opptil 350 000 kroner årlig, i maksimalt to år, for å dekke skolepenger. Bakgrunnen er at skolepengenivået er svært høyt for privat trafikkflygerutdanning, og at muligheten for et slikt ekstralån kan bidra til å sikre rekrutteringen av fremtidige piloter i Norge. Forslaget omfatter også dem som utdanner seg til helikopterflygere (helikopterpiloter).

Utdanning av piloter er ikke bare en forutsetning for sivil luftfart, men også for viktige samfunnsoppgaver for politi, søk- og redningstjeneste, brannvern, ambulanssevirkosomhet etc. Ulempen med forslaget er at det vil medføre svært høy gjeldsbelastning for de som velger å ta opp et slik lån.

Det foreslås å regulere muligheten for å ta opp ekstralån for slik trafikkflygerutdanning i bokstav b i bestemmelsen. Dette innebærer at dagens bokstav b blir forskjøvet til bokstav c, og dagens bokstav c blir bokstav d. Det foreslås også å gjøre visse språklige justeringer i nåværende bokstav c, samt stryke strekpunktet om forkurs til ingeniørutdanning ettersom slike forkurs ikke lenger tilbys om sommeren. Bestemmelsen og henvisninger til andre bestemmelser har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 31-1 for 2016-17:

§ 31-1 Støtte som bare gis som lån

Støtte til disse utgiftene gis bare som lån:

- a) skolepenger, inntil kr 61 652 per undervisningsår. Det gis støtte bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse er dekket av andre. Skolepengestøtte til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge, som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge, gis etter denne bestemmelsen, se § 7-5. Dette lånet blir ikke valutajustert etter § 38-2. For skolepenger til høyere utdanning i land utenfor Norden gjelder det egne regler, se kapittel 38
- b) utgifter til reise når søkeren tar studieopphold i utlandet som er godkjent for støtte etter § 4-2
- c) støtte på inntil kr 4 432 per måned, sommeren 2017 for søkere som
 - er omfattet av ordningen med sommerterminer,
 - tar forkurs til ingeniørutdanning,
 - tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med relevant fag-/svennebrev eller relevant fagutdanning (y-vei),
 - tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med studiespesialisering uten nødvendig fordypning i realfag (TRES-ordning), eller
 - tar forkurs i matematikk spesielt tilrettelagt for lærerutdanning.

Forslag til endring i § 31-1 til 2017-18:

§ 30-1 Støtte som bare gis som lån

Støtte til disse utgiftene gis bare som lån:

- a) - skolepenger til utdanning i Norge på inntil kr 61 652 per undervisningsår. Det gis støtte bare til skolepenger som søkeren betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse er dekket av andre.
 - skolepenger på inntil kr 61 652 til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge, se § 7-5. Lånet blir ikke valutajustert etter § ~~38-2~~37-6. For skolepenger til høyere utdanning i land utenfor Norden gjelder det egne regler, se kapittel ~~38~~37.
- b) skolepenger utover satsen i bokstav a til søkere som tar privat trafikflygerutdanning i Norge som er offentlig godkjent. Det gis ekstralån på opptil kr 350 000 i maksimalt to undervisningsår. Ekstralån blir bare gitt for det beløpet søkeren skal betale i skolepenger.
- ~~b~~c) utgifter til reise når søkeren tar studieopphold i utlandet som er godkjent for støtte etter § 4-2
- ~~e~~d) støtte på inntil kr 4 432 per måned, sommeren ~~2017~~ 2018 for søkere som
 - ~~er omfattet av ordningen med sommerterminer~~ tar sommerkurs ved universiteter og høyskoler,
 - ~~tar forkurs til ingeniørutdanning,~~
 - tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med relevant fag-/svennebrev eller relevant fagutdanning (y-vei),
 - tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med

studiespesialisering uten nødvendig fordypning i realfag (TRES-ordning), eller -tar forkurs i matematikk spesielt tilrettelagt for lærerutdanning.

Fjerde del. Støtte til utdanning i land utenfor Norden

Kapittel 32 Statsborgerskap og tilknytning til Norge

Til § 32-2 Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Departementet foreslår å fjerne bestemmelsens bokstav d, som gjelder rettighetene til utdanning i Norge for barn av arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land. Hvilke rettigheter som gjelder for utdanning i Norge er ikke relevant for støtte til utdanning i utlandet, og bør derfor ikke reguleres i forskriftens fjerde del, som gjelder støtte til land utenfor Norden. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 32-2 for 2016-2017:

§ 32-2. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Statsborger fra EØS- eller EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere. En EØS- eller EFTA-borger som slutter å arbeide og går over i utdanning, opprettholder sin status som arbeidstaker dersom utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

- a) ektefelle
- b) slektning i nedstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Slektingen må enten være under 21 år, eller bli forsørget av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle
- c) slektning i oppstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle som blir forsørget av dem
- d) barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Barnet må bo i Norge, og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge.

Dersom EØS- eller EFTA-arbeidstakeren ikke lenger har status som EØS- eller EFTA-arbeidstaker i Norge, har ikke familiemedlemmet lenger rett til utdanningsstøtte etter andre ledd bokstavene a, b og c.

Forslag til endring i § 32-2 for 2017-18:

§ 31-2. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Statsborger fra EØS- eller EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere. En EØS- eller EFTA-borger som slutter å arbeide og går over i utdanning, opprettholder sin status som arbeidstaker dersom utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

- a) ektefelle
- b) slektning i nedstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Slektingen må enten være under 21 år, eller bli forsørget av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle
- c) slektning i oppstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle som blir forsørget av dem
- d) ~~barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Barnet må bo i Norge, og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge.~~

Dersom EØS- eller EFTA-arbeidstakeren ikke lenger har status som EØS- eller EFTA-arbeidstaker i Norge, har ikke familiemedlemmet lenger rett til utdanningsstøtte etter andre ledd bokstavene a, b og c.

Til § 32-4 Unntak for annen utenlandsk statsborger

Departementet foreslår en presisering i bestemmelsen, slik at det henvises til § 2-2 i stedet for til kapittel 2. Kapittel 2 gjelder alle utenlandske statsborgere, mens unntaket her kun gjelder utenlandske statsborgere som ikke har særskilt rett til likebehandling med norske statsborgere etter EØS-retten. EØS- og EFTA-borgere som har rett til likebehandling med norske statsborgere etter § 2-3 og § 2-4, har allerede rett til støtte til utdanning i utlandet på like vilkår med norske statsborgere. Det er derfor ikke aktuelt for denne gruppen å være omfattet av unntaket her som gir rett til støtte til ett års delstudier i utlandet. Samtidig kan det være EØS- og EFTA-borgere som ikke har rett til utdanningsstøtte etter § 2-3 eller § 2-4, men som har rett til støtte etter § 2-2. Disse må omfattes av regelen her, slik at de kan få rett til støtte til ett års delstudier i utlandet.

I tillegg foreslås det å presisere i overskriften at retten til støtte gjelder delstudier. Bestemmelsen og henvisningene til andre bestemmelser har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 32-4 i 2016-17:

§ 32-4. Unntak for annen utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har rett til støtte til utdanning i Norge etter kapittel 2, kan få støtte i inntil ett år til utdanning i land utenfor Norden dersom utenlandsoppholdet er godkjent som del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge, se § 5-1. Det samme gjelder deltakelse i oppleggene under § 34-9 til § 34-12.

Forslag til endring i § 32-4 for 2017-18:

§ 31-4. Rett til støtte til delstudier for annen utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har rett til støtte til utdanning i Norge etter § 2-2 kapittel 2, kan få støtte i inntil ett år til utdanning i land utenfor Norden dersom utenlandsoppholdet er godkjent som del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge, se § 5-1. Det samme gjelder deltakelse i oppleggene under § 34-9 33-8 til § 34-12 33-12.

Kapittel 33. Generell studiekompetanse og andre krav til opptak

Til § 33-1 Generell studiekompetanse

Departementet foreslår å presisere i bestemmelsens andre ledd, bokstav a, at søkere som har fått studierett på grunnlag av realkompetanse må ha fylt 25 år i det kalenderåret de har fått opptak på grunnlag av realkompetansevurderingen. Slik ordlyden er i gjeldende formulering, kan den tolkes som at søkere som fyller 25 år i året de søker om støtte, men som har opptak i utdanningen fra det året de fylte 24 år eller tidligere, kan få støtte fra og med det året de fyller 25 år.

Realkompetanse skal bare gi rett til støtte dersom vurderingen av søkerens realkompetanse og opptaket i utdanningen skjer i det kalenderåret søkeren fyller minst 25 år. Dette er parallelt til tilsvarende krav for opptak i høyere utdanning i Norge for søkere som ikke kan dokumentere generell studiekompetanse, se forskrift om opptak til høyere utdanning og tilhørende rundskriv.

Bestemmelsen og henvisning til andre bestemmelser har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. *Gjeldende § 33-1 i 2016-17:*

§ 33-1. Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6, med tilhørende forskrifter. Søkere som skal studere i utlandet, og som har bestått utenlandsk videregående opplæring eller International Baccalaureate (IB), må tilfredsstillе vilkårene for generell studiekompetanse i Norge, bortsett fra vilkårene om kunnskap i norsk. Se likevel vilkårene i § 32-5.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) er 25 år eller eldre og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse
- b) kan dokumentere at det på grunnlag av egen varig sykdom, egen funksjonshemming eller liknende ikke har vært mulig å tilfredsstillе enkelte av de kravene som normalt må stilles for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dette gjelder kun for søkere under 25 år
- c) har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespill eller bildende kunst ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Forslag til endring i § 33-1 i 2017-18:

§ 32-1. Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6, med tilhørende forskrifter. Søkere som skal studere i utlandet, og som har bestått utenlandsk videregående opplæring eller International Baccalaureate (IB), må tilfredsstillе vilkårene for generell studiekompetanse i Norge, bortsett fra vilkårene om kunnskap i norsk. Se likevel vilkårene i § ~~32-5~~ 31-5.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) er 25 år eller eldre i kalenderåret hvor opptaket gis, og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse
- b) kan dokumentere at det på grunnlag av egen varig sykdom, egen funksjonshemming eller liknende ikke har vært mulig å tilfredsstillе enkelte av de kravene som normalt må stilles for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dette gjelder kun for søkere under 25 år
- c) har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespill eller bildende kunst ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

Kapittel 34. Hva slags utdanning det gis støtte til

Til § 34-6 Forberedelsesår ved Université Toulouse I

Departementet foreslår å oppheve bestemmelsen. Avtalen med Université Toulouse I i Frankrikeprogrammet er ikke fornyet, og det særskilte programmet for norske studenter ved lærestedet eksisterer dermed ikke lenger. Nummereringen av de øvrige bestemmelsene i kapitlet blir forskjøvet tilsvarende.

Gjeldende § 34-6 i 2016-2017:

§ 34-6. Forberedelsesår ved Université Toulouse 1

Det gis støtte til søker som har fått opptak gjennom Frankrikeprogrammet ved Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU), til forberedelsesåret i tilrettelagt bachelorgrad i økonomi og ledelse ved Université Toulouse 1.

Forslag til endring i § 34-6 i 2017-2018:

Bestemmelsen oppheves.

Til § 34-7 Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Departementet foreslår to endringer i denne bestemmelsen.

Små håndverksfag

Departementet foreslår å åpne for støtte til yrkesfaglig utdanning i utlandet i såkalte små håndverksfag, både på videregående skoles nivå og på fagskolenivå. Dette er fag som har få utøvere, som ivaretar tradisjonelle håndverkskunnskaper, og hvor det tegnes inntil fem lærekontrakter per år. I dag gjelder dette ca. 40 håndverksfag.

Hensikten er å nå yrkesfaglige talenter som ser behov for å utdanne seg i utlandet fordi Norge ikke har utdanningstilbud som ligger på et kvalitativt høyt nok nivå. Dette kan gjelde for enkelte små håndverksfag, blant annet urmakerfaget hvor Sveits og enkelte andre land kan tilby langt mer spesialiserte utdanninger enn Norge. Etter dagens støtteordning kan det ikke gis støtte til yrkesfaglig utdanning i land utenfor Norden med mindre Norge helt mangler utdanningstilbud innenfor aktuelt fagområde. Med dette forslaget kan det gis støtte også når fagområdet står oppført i listen over små håndverksfag, som årlig fastsettes av Utdanningsdirektoratet (listen for 2016 finnes på <http://handverksinstituttet.no/Smaa-haandverksfag/Fagene>). Listen revideres til vanlig i januar hvert år.

Det skal være et krav at utdanningen har offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet eller blir anbefalt av norsk faginstans. I vurderingen av hvilke fag som regnes som små håndverksfag, skal Lånekassen forholde seg til liste over små håndverksfag som årlig fastsettes av Utdanningsdirektoratet. Ved tvil om hvilken liste

som skal gjelde, skal Lånekassen forholde seg til den listen som var gjeldende da søkeren søkte om opptak i utdanningen.

Forenkling av vilkårene for støtte til vanlig videregående opplæring

Departementet foreslår at barn som følger foreldrene sine når foreldrene har midlertidige opphold i utlandet alltid skal ha rett til støtte til videregående opplæring. Det samme gjelder når ektefellen har midlertidig opphold. Formålet er å gjøre det enklere å ta med familien når man arbeider i utlandet i en periode. I et globalisert arbeidsliv er det ingen gode argumenter for forskjellsbehandling av tidsbegrensede opphold i utlandet i støtteordningen basert på årsaken til oppholdet.

Det er viktig for formålet med utdanningsstøtten at oppholdet er midlertidig. Elevene og foreldrene har da bånd til Norge som gjør at de senere kommer tilbake til Norge. I dag gir regelverket rettigheter til støtte for elever som følger foreldrene når utlandsoppholdet skyldes visse midlertidige forhold som arbeid i norsk utenriktjeneste, i et norskregistrert foretak, som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller offentlig institusjon, eller arbeid innen misjon eller bistand. For eksempel vil tidsbegrenset tjeneste i en internasjonal organisasjon uten å være offisiell norsk representant, og i et utenlandsk foretak i en viss periode, ikke gi rett til støtte fra Lånekassen etter gjeldende regelverk.

Forslaget vil forenkle regelverket ved å erstatte en lengre og uttømmende liste over årsaker med ett overordnet og fleksibelt krav som uttrykker formålet med bestemmelsen. Sykdom som årsak til foreldres eller ektefelles opphold i utlandet skal likevel fortsatt gi grunnlag for støtte uten krav til tidsbegrensning.

Departementet foreslår en teknisk endring i bestemmelsens bokstav d og e. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30 og § 34-6..

Gjeldende § 34-7 i 2016-2017:

§ 34-7. Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

a) til vanlig videregående opplæring, når

- 1) søkeren er bosatt i utlandet på grunn av egen sykdom, eller
- 2) en av foreldrene eller ektefellen til søkeren er
 - i norsk utenriktjeneste
 - i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
 - i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon

- i tidsbegrenset tjeneste i utlandet for et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge
- bosatt i utlandet på grunn av sykdom

- i utdanning i utlandet som gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav r.

Det er et vilkår at søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1.

- b) til yrkesfaglig opplæring når utdanning innenfor tilsvarende fagområde ikke finnes i Norge. Opplæringen må ha offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet
- c) til elever som har fått opptak ved United World College gjennom Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU)
- d) til elever som har fått opptak gjennom kulturkontoret ved Den franske ambassaden eller Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarende studiespesialisering i videregående skole
- e) til elever som har fått opptak gjennom kulturkontoret ved Den franske ambassaden til yrkesfaglig utdanning ved utvalgte skoler.

Forslag til endring i § 34-7 i 2017-2018:

§ 33-6. Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til vanlig videregående opplæring, når
 - 1) søkeren er bosatt i utlandet på grunn av egen sykdom, eller
 - 2) en av foreldrene eller ektefellen til søkeren har et tidsbegrenset opphold i utlandet eller er bosatt i utlandet på grunn av sykdom.

- i ~~norsk utenriks~~tjeneste
- i ~~tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon~~
- i ~~tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon~~
- i ~~tidsbegrenset tjeneste i utlandet for et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge~~
- bosatt i utlandet på grunn av sykdom

- i ~~utdanning i utlandet som gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav r.~~

Det er et vilkår at søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1.

- b) til yrkesfaglig opplæring når utdanning innenfor tilsvarende fagområde enten ikke finnes i Norge eller regnes som et lite håndverksfag i Norge. Opplæringen må ha

offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet eller bli anbefalt av norsk faginstans.

- c) til elever som har fått opptak ved United World College gjennom Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU)
- d) til elever som har fått opptak gjennom Institut français kulturkontoret ved Den franske ambassaden eller Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarende studiespesialisering i videregående skole
- e) til elever som har fått opptak gjennom Institut français kulturkontoret ved Den franske ambassaden til yrkesfaglig utdanning ved utvalgte skoler.

Til § 34-8 Støtte til kortere studieopphold i utlandet på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge

Departementet foreslår å åpne for støtte til kortere studieopphold i utlandet når studieoppholdet er godkjent av den norske fagskolen som en del av fagskoleutdanning som er påbegynt i Norge. Se omtale til § 5-1. Det innebærer behov for endring i gjeldende § 34-8 og en ny bestemmelse som skal regulere dette. Det foreslås å stille krav om at den utenlandske utdanningen skal ha offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet. Forslaget innebærer også rett til støtte til dekning av skolepenger under studieoppholdet på lik linje med studenter i høyere utdanning på bachelornivå.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30 og § 34-6. *Gjeldende § 34-8 i 2016-2017:*

§ 34-8. Støtte til kortere studieopphold i utlandet på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge

Det gis ikke støtte til kortere studieopphold i land utenfor Norden når utdanningen er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge.

Støtte kan likevel gis til kortere studieopphold i videregående opplæring etter unntaksreglene i § 34-9 til § 34-12.

Forslag til endring i § 34-8 i 2017-2018:

§ 33-7. Støtte til kortere studieopphold i utlandet på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge

Det gis ikke støtte til kortere studieopphold i land utenfor Norden når utdanningen er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge.

Støtte kan likevel gis til kortere studieopphold i ~~videregående opplæring~~ etter unntaksreglene i § ~~34-9~~ 33-8 til § ~~34-12~~ § 33-12.

Forslag til ny § 33-12 i 2017-2018:

§ 33-12. Fagskoleutdanning

Det kan gis støtte til kortere studieopphold som er en godkjent del av den fagskoleutdanningen søkeren har begynt på i Norge. Det er en forutsetning at fagskolen i Norge har godkjent studieoppholdet, og at opplæringen har offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet.

Det gis skolepengestøtte etter § 37-1 og § 37-2 andre ledd bokstav a.

Kapittel 35. Hva slags utdanning det gis støtte til

Til §§ 35-2 Omgjøring av lån til utdanningsstipend for språklig tilrettelegging og 35-5 Omgjøring til lån av språkstipendet

Departementet foreslår å avvike tilleggskrav til omgjøring til utdanningsstipend for språklig tilrettelegging utover de kravene som stilles til annen utdanning for å få utdanningsstipend. Det foreslås også at studenter som får språkstipend, men ikke begynner på en utdanning i et land med det aktuelle språket som offisielt språk innen ett år etter fullført språkkurs, likevel får beholde stipendet uten omgjøring til lån.

På denne måten vil det ikke lenger være sanksjoner overfor de studentene som av ulike årsaker ikke velger å fortsette på en utdanning i det aktuelle landet etter fullført språkkurs. Sanksjonene skal hindre at ordningene for språkopplæring blir brukt som rene språkkurs uten kobling til påfølgende delstudier eller gradsutdanning i det aktuelle landet kurset ble tatt i. Departementet ønsker økt studentmobilitet til ikke-engelskspråklige land, og mener at disse kravene er en barriere for å velge språkkurs for de som er usikre på utdanningsvalget.

Det foreslås derfor å fjerne de to bestemmelsene som regulerer tilleggskravet for omgjøring av lån til utdanningsstipend for språklig tilrettelegging og for omgjøring til lån av språkstipendet. Nummereringen av de øvrige bestemmelsene i kapitlet blir endret som følge av dette.

Gjeldende § 35-2 i 2016-2017:

§ 35-2. Omgjøring av lån til utdanningsstipend for språklig tilrettelegging

Dersom søkeren begynner på en utdanning i landet der språkkurset ble tatt innen ett år etter fullført språkopplæring, blir lån gjort om til utdanningsstipend etter § 26-1. Det gjelder samme unntak som i § 35-1 andre ledd og i § 27-2.

Gjeldende § 35-5 for 2016-2017:

§ 35-5. Omgjøring til lån av språkstipendet

Språkstipendet blir omgjort til lån hvis søkeren ikke begynner på en utdanning eller et delstudium i et land med det aktuelle språket som offisielt språk innen ett år etter fullført språkkurs. Det gjelder samme unntak som i § 27-2.

Forslag til § 35-2 og § 35-5 i 2017-2018:

Bestemmelsene oppheves.

Til § 35-12 Lærlinger i utlandet

Departementet foreslår en presisering som skal sørge for klar hjemmel i regelverket for at lærlinger som tar hele læretiden ved en bedrift i utlandet skal kunne få støtte i læretiden. Gjeldende ordlyd kan tolkes som om det ikke er anledning til støtte dersom hele læretiden tas i utlandet.

Flere fylkeskommuner har inngått samarbeid med bedrifter i utlandet og lærlinger gis mulighet til å ta hele eller deler av læretiden ved den utenlandske bedriften. Lærlinger som tar hele eller deler av læretiden i utlandet får samme type kompetanse, har samme lærekontrakt og avlegger samme fagprøve som de som tar hele læretiden i Norge. For at all tvil skal ryddes av veien om retten til utdanningsstøtte for disse lærlingene, foreslås det en klargjøring av dette i forskriften.

Bestemmelsen har fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30, § 35-2 og § 35-5.

Gjeldende § 35-12 for 2016-2017:

§ 35-12 Lærlinger i utlandet

Det gis støtte til lærlinger som tar deler av læretiden i en bedrift i utlandet. Det er en forutsetning at lærlingen har inngått lærekontrakt og at fylkeskommunen har godkjent opplegget.

Forslag til endringer i § 35-12 for 2017-2018:

§ 34-10 Lærlinger i utlandet

Det gis støtte til lærlinger som tar hele eller deler av læretiden i en bedrift i utlandet. Det er en forutsetning at lærlingen har inngått lærekontrakt og at fylkeskommunen har godkjent opplegget.

Kapittel 38. Dekning av skolepenger i høyere utdanning

Departementet foreslår strukturelle endringer i dette kapitlet. Bakgrunnen er forslaget om å innføre et nytt tilleggs lån for finansiering av skolepenger utover satsene i

gjeldende §§ 38-2 og 38-4. Se omtale av dette i forbindelse med forslag om ny § 38-3. Med én grunnleggende støttetype og to typer tilleggsfinansiering av skolepenger som til sammen utgjør tre varianter av støtte, er det etter departementets vurdering behov for større tekniske endringer.

Departementet foreslår å skille ut og flytte reglene om valutajustering, støtte til skolepenger fra andre og utbetaling av støtte til skolepenger ved komprimerte opplegg og kortere undervisningsår i gjeldende bestemmelser.

Departementet mener at det å samle disse reglene i separate bestemmelser som gjelder for alle typer støtte til skolepenger vil forenkle regelverket og gjøre det mer tilgjengelig. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Til § 38-1. Hovedregler

Departementet foreslår å utvide de felles hovedreglene for dekning av skolepenger med regler om at støtten gis bare for det beløpet søkeren faktisk skal betale, med regler som fastsetter størrelsen på skolepengestøtte, tilleggsstipend og tilleggs lån avhengig av undervisningsårets lengde og uavhengig av organiseringen av undervisningen. Reglene er flyttet fra gjeldende § 38-3 og § 38-4.

Gjeldende § 38-1 i 2016-17:

§ 38-1. Hovedregler

Til høyere utdanning ved universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon som er godkjent for støtte etter § 34-1, § 34-2, § 34-3 og § 34-6, gis det støtte til å dekke skolepenger helt eller delvis.

Støtte til skolepenger gis etter § 38-2 når skolepengene overskrider kr 1000 per semester.

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 38-2.

Forslag til endringer i § 38-1 i 2017-18:

§ 37-1. Hovedregler

Til høyere utdanning ved universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon som er godkjent for støtte etter § ~~34-1~~ 33-1, § ~~34-2~~ 33-2, og § 34-3 33-3 ~~og § 34-6~~, gis det støtte til å dekke skolepenger helt eller delvis.

Støtte til skolepenger gis etter § ~~38-2~~ 37-2, § 37-3 og § 37-4 når skolepengene overskrider kr 1000 per semester, og for det beløpet søkeren skal betale i skolepenger.

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningsperioden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i ~~§ 38-2~~ § 37-2 og § 37-3.

Støtte til skolepenger økes ikke selv om undervisningsåret er lengre enn ti måneder, heller ikke ved komprimerte opplegg. Når undervisningsåret er kortere enn seks måneder, gis det opptil halv skolepengestøtte etter § 37-2, opptil et halvt tilleggsstipend etter § 37-3 og opptil et halvt tilleggs lån etter § 37-4.

Til § 38-2. Skolepengestøtte

Departementet foreslår å videreføre det første leddet i bestemmelsen, som gjelder størrelsen på satsen, og det andre leddet i bestemmelsen, som regulerer hvilken fordeling på stipend og lån som gjelder for ulike utdanningsnivå.

Det foreslås at femte ledd flyttes til § 37-1 *Hovedregler* og blir nytt fjerde ledd der. Tredje ledd legges til andre ledd i § 37-1.

Fjerde ledd foreslås flyttet til ny § 37-5 om støtte fra andre. Femte og sjette ledd flyttes til ny § 37-4 om valutajustering.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. *Gjeldende § 38-2 i 2016-17:*

§ 38-2. Skolepengestøtte

Det gis støtte til skolepenger med opptil kr 126 160 for et helt undervisningsår.

Satsene varierer for ulike utdanningsnivå:

- a) Til utdanning på bachelornivå gis skolepengestøtten med 50 prosent stipend og 50 prosent lån av faktiske skolepenger opp til kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.
- b) Til utdanning på masternivå og ph.d.-nivå og til delstudier gis skolepengestøtten med 70 prosent stipend og 30 prosent lån av faktiske skolepenger opp til kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et høyere beløp.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et lavere beløp.

Skolepengestøtten økes ikke selv om undervisningsåret er lengre enn ti måneder, heller ikke ved komprimerte opplegg. Når undervisningsåret er kortere enn seks måneder, gis det halv skolepengestøtte.

For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, reduseres skolepengestøtten dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer først i lånedelen av skolepengestøtten

Forslag til endring i § 38-2 i 2017-18:

§ 37-2. Skolepengestøtte

Det gis støtte til skolepenger med opptil kr 126 160 for et helt undervisningsår.

Satsene varierer for ulike utdanningsnivå:

- a) Til utdanning på bachelornivå gis skolepengestøtten med 50 prosent stipend og 50 prosent lån av faktiske skolepenger opptil kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.
- b) Til utdanning på masternivå og ph.d.-nivå og til delstudier gis skolepengestøtten med 70 prosent stipend og 30 prosent lån av faktiske skolepenger opptil kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.

~~Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et høyere beløp.~~

~~— Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et lavere beløp.~~

~~— Skolepengestøtten økes ikke selv om undervisningsåret er lengre enn ti måneder, heller ikke ved komprimerte opplegg. Når undervisningsåret er kortere enn seks måneder, gis det halv skolepengestøtte.~~

~~— For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, reduseres skolepengestøtten dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer først i lånedelen av skolepengestøtten.~~

Til § 38-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Departementet foreslår å ta inn reguleringen av satsen for tilleggsstipend og reguleringen av når stipendet kan bli utbetalt i denne bestemmelsens første ledd. Hensikten er å samle reglene om tilleggsstipend i én bestemmelse. Videre foreslår departementet å flytte gjeldende tredje ledd om perioden stipendet kan tildeles og de unntakene som gjelder for dette, til hovedreglene i § 37-1.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. *Gjeldende § 38-3 i 2016-17:*

§ 38-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning av særlig høy kvalitet ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 38-2. Tilleggsstipendet gis etter § 38-4.

Departementet, eller den departementet utpeker, bestemmer hvilke læresteder som er omfattet av ordningen. Resultatene fra Academic Ranking of World Universities 2015 og The Times Higher Education World University Rankings 2015–2016 utgjør grunnlaget for å velge ut hvilke læresteder som inngår i ordningen i 2016–2017. Utdanning på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 38-4.

Forslag til endringer i § 38-3 i 2017-18:

§ 37-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning av særlig høy kvalitet ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 38-2-37-2. Tilleggsstipendet gis etter § 38-4. Det kan gis tilleggsstipend med opptil kr 68 216 for et helt undervisningsår. Tilleggsstipendet blir utbetalt dersom skolepengene er høyere enn kr 126 160 for et helt undervisningsår eller kr 63 080 for et halvt undervisningsår.

Departementet, eller den departementet utpeker, bestemmer hvilke læresteder som er omfattet av ordningen. Resultatene fra Academic Ranking of World Universities 2015 2016 og The Times Higher Education World University Rankings 2015–2016 2016–2017 utgjør grunnlaget for å velge ut hvilke læresteder som inngår i ordningen i 2016–2017/2017-2018. Utdanning på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

~~Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 38-4.~~

Til § 38-4. Satser for tilleggsstipend

Departementet foreslår å slå de to bestemmelsene som regulerer tilleggsstipend sammen til én bestemmelse. Det foreslås å videreføre gjeldende § 38-3 som bestemmelsen som regulerer dette stipendet, mens gjeldende § 38-4 oppheves. Innholdet i bestemmelsens første ledd foreslås flyttet til første ledd i gjeldende § 38-3 for å lage én felles bestemmelse for tilleggsstipendet.

Andre ledd første punktum flyttes til § 37-1 . Andre ledd andre punktum flyttes til § 37-3. Tredje og fjerde ledd legges til ny § 37-6 om valutajustering.

Femte ledd flyttes til fjerde ledd i § 37-1.

Sjette ledd flyttes til ny § 37-5 om støtte fra andre.

Som følge av dette forslaget til omstrukturering faller bestemmelsen bort, og nummereringen av påfølgende bestemmelser i kapitlet må justeres tilsvarende.

Gjeldende § 38-4 i 2016-17:

§ 38-4. Sats for tilleggsstipend

Det kan gis tilleggsstipend med opptil kr 68 216 for et helt undervisningsår. Tilleggsstipendet blir utbetalt dersom skolepengene er høyere enn kr 126 160.

Dersom undervisningsåret er kortere enn seks måneder, kan det gis opptil et halvt tilleggsstipend. Tilleggsstipendet blir utbetalt dersom skolepengene er høyere enn kr 63 080.

Tilleggsstipend blir bare gitt for det beløpet søkeren faktisk skal betale i skolepenger.

For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, blir støtten til skolepenger redusert dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer først i skolepengestøtten, se § 38-2.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis tilleggsstipendet med et høyere beløp.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis tilleggsstipendet med et lavere beløp.

Forslag til endring i § 38-4 i 2017-18:

Bestemmelsen oppheves.

Til ny § 37-4 Tilleggs lån til dekning av skolepenger

Departementet foreslår å innføre et tilleggs lån på opptil 100 000 kroner til dekning av høye skolepenger. Forslaget skal kompensere for økte skolepengeutgifter i de senere årene på grunn av at den norske kronen har svekket seg i forhold til valutaer som euro, britiske pund og amerikanske dollar. Flertallet av norske studenter som betaler skolepenger betaler undervisningsavgiftene i disse valutaene.

Beløpet skal komme på toppen av annen støtte søkeren har rett til etter regelverket til dekning av skolepenger. Søkere i utdanning som ikke er omfattet av

tilleggsstipendordningen, vil kunne låne 100 000 kroner til skolepenger utover den maksimale summen av skolepengestøtte som beregnes etter § 37-2. Søkere i utdanning som er omfattet av tilleggsstipendordningen vil kunne låne 100 000 kroner til skolepenger utover den maksimale summen av både skolepengestøtten som beregnes etter § 38-2 og tilleggsstipendet som beregnes etter § 37-4.

Forslaget innebærer at det i 2017-18 blir mulig å få opptil kr. 126 160 (skolepengestøtte) + 100 000 (tilleggs lån) = 226 160 kroner i samlet støtte til skolepenger til utdanning som ikke er omfattet av tilleggsstipendordningen. Utdanning som er omfattet av tilleggsstipendordningen kan få finansiering av skolepenger tilsvarende kr. 126 160 (skolepengestøtte) + kr. 68 216 (tilleggsstipend)+ kr. 100 000 (tilleggs lån)= 294 376 kroner i samlet støtte. Tallene i disse eksemplene er fra 2016-2017.

Stipend og lån til dekning av skolepenger tildeles i denne rekkefølgen:

- De første 126 160 kronene av faktiske skolepenger= skolepengestøtte etter § 38-2.
- De neste 100 000 kronene av faktiske skolepenger= nytt tilleggs lån

Utdanninger som er omfattet av tilleggsstipendordningen vil få denne rekkefølgen på tildelingen av støtte:

- De første 126 160 kronene av faktiske skolepenger= skolepengestøtte etter § 38-2.
- De neste 68 216 kronene av faktiske skolepenger= tilleggsstipend etter § 38-4.
- De neste 100 000 kronene av faktiske skolepenger= nytt tilleggs lån

På lik linje med de andre støtteformene for skolepenger, skal tilleggs lånet på visse vilkår reduseres dersom søkeren får støtte fra andre til skolepenger. Lånet skal gå til skolepenger som søkeren betaler. Tilleggs lånet skal også valutajusteres.

For å regulere tilleggsfinansieringen av skolepenger, foreslår departementet en ny bestemmelse i kapitlet om dekning av skolepenger høyere utdanning. Øvrige bestemmelser i kapitlet blir forskjøvet tilsvarende.

Forslag til ny § 37-4 i 2017-18:

§ 37-4. Tilleggs lån til dekning av skolepenger

Det kan gis tilleggs lån til dekning av skolepenger med opptil kr 100 000 for et helt undervisningsår. Tilleggs lånet blir utbetalt dersom skolepengene enten er høyere enn skolepengestøtten på kr 126 160 eller høyere enn den samlede summen av skolepengestøtte og tilleggsstipend på kr 194 376. Se § 37-2 og § 37-3.

Til § 38-5 Rett til skolepengestøtte

Begrepet "skolepengestøtte" i denne bestemmelsen gjelder all støtte til skolepenger som søkeren har rett til etter kapittel 38, altså både skolepengestøtte, tilleggsstipend og

eventuelt tilleggs lån til dekning av skolepenger. Med begrepet "skolepengestøtte", som også er navnet på grunnfinansieringen av skolepenger etter § 38-2, kan bestemmelsen imidlertid tolkes som om tilleggsstipend og tilleggs lån ikke skal omfattes av denne retten. Denne uklarheten ønsker departementet å fjerne, og foreslår derfor å erstatte begrepet "skolepengestøtte" med "støtte til skolepenger".

Bestemmelsen har fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. Med forslag til ny struktur i kapitlet blir bestemmelsen § 37-7 i 2017-2018.

Gjeldende § 38-5 i 2016-17:

§ 38-5. Rett til skolepengestøtte

Det gis skolepengestøtte til dekning av skolepenger for å fullføre en utdanning som det ble gitt skolepengestøtte til da søkeren startet utdanningen.

Forslag til endringer i § 38-5 i 2017-18:

§ 37-7. Rett til støtte til skolepenger ~~skolepengestøtte~~

Det gis støtte skolepengestøtte til dekning av skolepenger for å fullføre en utdanning som det ble gitt støtte til dekning av skolepenger ~~skolepengestøtte~~ til da søkeren startet utdanningen.

Til ny § 37-5 Støtte fra andre til skolepenger

Departementet foreslår å samle gjeldende regler om hvordan støtte fra andre til skolepenger skal gå til fradrag i støtten til skolepenger i en samlet bestemmelse, slik at dette ikke lenger reguleres knyttet til henholdsvis skolepengestøtte og tilleggsstipend. Det er videre nødvendig å regulere rekkefølgen lån og stipend til dekning av skolepenger reduseres i ved støtte fra andre til skolepenger. Det er tatt utgangspunkt i gjeldende rekkefølge etter § 38-2 femte ledd og § 38-4 fjerde ledd og tilpasset denne til at det skal trekkes i lån før stipend, og i eventuell tilleggsfinansiering før det trekkes i skolepengestøtten.

Forslag til ny § 37-5 i 2017-18:

§ 37-5. Støtte fra andre til skolepenger

For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, blir støtten til skolepenger redusert dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer i denne rekkefølgen: tilleggs lånet til skolepenger etter § 37-4, lånedelen av skolepengestøtten etter § 37-2, og § 37-4, tilleggsstipendet etter § 37-3 og stipenddelen av skolepengestøtten etter § 37-2 .

Til ny § 37-6 Valutajustering

Departementet foreslår å samle gjeldende regler om valutajustering i en ny bestemmelse som gjelder for alle typer støtte til skolepenger etter dette kapitlet. Dette reguleres i dag i § 38-2 tredje og fjerde ledd og i § 38-4 femte og sjette ledd.

Forslag til ny § 37-6 Valutajustering

§ 37-6. Valutajustering

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2017, gis støtte til skolepenger etter kapittel 37 med et høyere beløp.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2017, gis støtte til skolepenger etter kapittel 37 med et lavere beløp.

Kapittel 39. Tilskudd til reiser

Til § 39-1 Tilskudd til reiser

Departementet foreslår å avvikle reisestipend til reiser i Norge og Norden for søkere som får støtte etter forskriftens tredje del. Se nærmere omtale i tilknytning til forslag om endring av § 30-1. Forslaget innebærer at studenter i utlandet kun vil få støtte til reiser utenfor Norge. Som en konsekvens av forslaget må reguleringen av reisestipend til reiser i Norge og Norden tas ut av § 39-1. Elever og lærlinger som får støtte etter forskriftens andre del, vil fortsatt få støtte til reiser i Norge og Norden.

Departementet foreslår også å redusere andelen stipend til reiser utenfor Norge og Norden, og øke andelen lån tilsvarende. Departementet mener at stipendandelen i reisestøtten bør reduseres når reisestipendet til reiser i Norge og Norden avvikles. Støttebeløpet til reiser blir med forslaget det samme som etter gjeldende satser. Det foreslås at 35 prosent av tilskuddet skal være stipend, og 65 prosent lån. Etter dagens regler gis 70 prosent av tilskuddet til reiser som stipend og 30 prosent som lån.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. *Gjeldende § 39-1 i 2016-17:*

§ 39-1. Tilskudd til reiser

Det gis tilskudd til to reiser tur-retur i året etter Lånekassens satser mellom registrert bosted i Norge og regionen lærestedet ligger i. Lånekassen fastsetter regioninndelingen. Tilskuddet gis med 100 prosent stipend i Norge og delt med 70 prosent som stipend og 30 prosent som lån for reiser utenfor Norge. Tilskudd til reiser i Norge gis til søker født i 1991 og senere, og det blir gjort et fradrag på kr 3 314 per undervisningsår som søkeren må dekke selv.

Maksimalt reisestipend i Norge er kr 8 033 per undervisningsår.

Søkere som får beregnet støtten etter andre del, får tilskudd til to reiser tur-retur i Norge med et fradrag på kr 745 per undervisningsår som søkeren må dekke selv etter § 21-1.

Forslag til endring i § 39-1 i 2017-18

§ 38-1. Tilskudd til reiser

Det gis tilskudd til to reiser tur-retur i året etter Lånekassens satser mellom ~~registrert bosted i Norge og regionen~~ lærestedet ligger i. Lånekassen fastsetter regioninndelingen. Tilskuddet gis med ~~100 prosent stipend i Norge og delt med 70~~ 35 prosent som stipend og ~~30~~ 65 prosent som lån ~~for reiser utenfor Norge.~~

Søkere som får beregnet støtten etter andre del, får tilskudd til to reiser tur-retur i Norge med et fradrag på kr 745 per undervisningsår som søkeren må dekke selv. ~~etter~~ Se § 21-1.

Femte del. Spesielle ordninger

Kapittel 40. Foreldrestipend

Til § 40-1 Vilkår for foreldrestipend

Departementet foreslår å regulere i § 40-1 Lånekassens gjeldende praksis for hvor lang tid før fødsel en søker kan ta permisjon fra utdanningen uten at opptjeningsperioden på fire måneder for foreldrestipendet blir avbrutt.

Etter § 40-1 tredje ledd kan en søker som tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel få foreldrestipend i permisjonstiden. Lånekassen praktiserer denne regelen slik at søker får foreldrestipend fra tre uker før fødsel, som er vanlig permisjonsstart, og som også er i tråd med ordinær start av foreldrepengeutbetaling fra folketrygden. Denne bestemmelsen regulerer kun permisjon i forbindelse med fødsel, og ikke permisjon i forbindelse med svangerskapet. Permisjon før de tre ukene før fødsel reguleres i § 3-2 første ledd, der fullstendig studiepermisjon i mer enn seks uker fører til at retten til støtte faller bort.

Det er et krav for å ha rett til foreldrestipend at søkeren må ha hatt rett til støtte de siste fire månedene før fødselen (opptjeningsperiode). Tar søkeren fullstendig studiepermisjon i mer enn seks uker før fødselen, faller retten til støtte bort etter § 3-2. Etter gjeldende praksis i Lånekassen fører dette likevel ikke til at opptjeningsperioden for foreldrestipendet blir brutt, dersom det er forhold utenfor søkerens kontroll som fører til at søkeren må ta permisjon før de tre ukene som er vanlig. Noen gjør dette på grunn av at de føder etter termin, på grunn av sykdom eller fordi det er et krav eller anbefaling fra lærestedet da utdanningen ikke kan tilrettelegges for gravide. Lånekassen godtar permisjon i slike tilfeller som en del av opptjeningstiden på fire måneder, men støtte blir bare gitt fra og med tre uker før fødselen. Lånekassen

vrurderer det på samme måte når søkeren har termin innen to måneder etter at semesteret har startet, og tar permisjon fra starten av semesteret. I de tilfellene fører heller ikke permisjon fra semesterstart til at opptjeningstiden for foreldrestipendet blir brutt.

Departementet foreslår også å ta reguleringen av foreldrestipend ved permisjon fra utdanningen ut av denne bestemmelsen, og flytte den til en ny § 39-2. -2. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 40-1 i 2016-17:

§ 40-1. Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden, og har rett til støtte, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte de siste fire månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det gjøres unntak ved fødsel før termindato, når søkeren ellers ville ha hatt rett til foreldrestipend ved fødsel på termindato.
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend.

Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Forslag til endringer i § 40-1 for 2017-18:

§ 39-1. Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden, og har rett til støtte, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte de siste fire månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det gjøres unntak ved:
 - fødsel før termindato, når søkeren ellers ville ha hatt rett til foreldrestipend ved fødsel på termindato
 - permisjon i mer enn tre uker før fødselen på grunn av sykdom, fødsel etter termin, termin innen to måneder etter oppstart av semesteret eller anbefaling fra lærestedet

- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend.

~~Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.~~

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

Til ny § 39-2 Rett til foreldrestipend ved permisjon fra utdanningen

Departementet foreslår å presisere i forskriften hvilken periode en søker tar permisjon fra utdanningen i forbindelse med svangerskap og fødsel kan få foreldrestipend, og hvilken periode det ikke kan gis foreldrestipend ved permisjon på slikt grunnlag. Presiseringen er i tråd med Lånekassens gjeldende praksis. For å regulere dette, mener departementet at en egen bestemmelse er mer hensiktsmessig enn å videreføre plasseringen i § 40-1. Forslaget om en ny bestemmelse i kapitlet medfører at etterfølgende bestemmelser får ny nummerering.

Enkelte søkere tar i dag lengre permisjon fra utdanningen på grunn av fødsel enn tre uker før fødsel, og gjeldende ordlyd i § 41-1 om retten til foreldrestipend ved permisjon kan tolkes som at det alltid gis foreldrestipend ved permisjon på grunn av fødsel, uansett når permisjonen starter. Dette er ikke intensjonen med foreldrestipendordningen.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. **§ 39-2 Rett til foreldrestipend ved permisjon fra utdanningen**

En søker som tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel har rett til foreldrestipend i permisjonstiden etter § 39-3.

Det blir ikke gitt foreldrestipend i andre perioder. Se § 3-2.

Til § 40-2 Hvor lang tid det gis foreldrestipend

Departementet foreslår en tydeligere regulering enn i dag av det tidspunktet perioden med foreldrestipend tidligst kan starte fra. Foreldrestipendet kan bli gitt i opptil 49 uker, regnet fra tre uker før fødsel. Dette kan uttrykkes klarere enn i dag.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. Bestemmelsen blir for øvrig § 39-3 med forslag om ny § 39-2.

Gjeldende § 40-2 i 2016-17:

§ 40-2. *Hvor lang tid det gis foreldrestipend*

Foreldrestipendet gis i opp til 49 uker. Tre uker før fødselen og seks uker etter fødselen er forbeholdt mor til barnet. Ved adopsjon gis stipend til mor eller far i 46 uker etter adopsjonen.

Ved flerbarnsfødsel blir det samlede uketallet på 49 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett. Ved flerbarnsadopsjon blir uketallet på 46 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett.

Foreldrestipendet gis også ut over den normale støtteperioden etter § 8-5.

Forslag til endring i § 40-2 i 2017-18:

§ 39-3. *Hvor lang tid det gis foreldrestipend*

Foreldrestipendet gis i opptil 49 uker. Stipendet gis fra og med tre uker før fødselen. Tre uker før fødselen og seks uker etter fødselen er forbeholdt mor til barnet. Ved adopsjon gis stipend til mor eller far i 46 uker etter adopsjonen.

Ved flerbarnsfødsel blir det samlede uketallet på 49 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett. Ved flerbarnsadopsjon blir uketallet på 46 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett.

Foreldrestipendet gis også ut over den normale støtteperioden etter § 8-5.

Kapittel 42 Flyktningstipend

Til § 42-5 Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del

Departementet foreslår å behovsprøve flyktningstipendet mot inntekt og formue på lik linje med utdanningsstipend, forsørgerstipend og stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne. Behovsprøvingen vil føre til at mottakere av flyktningstipend som har inntekter og formue over grensene, får deler eller hele flyktningstipendet omgjort til lån. Se begrunnelse av forslaget i forbindelse med kapittel 29. Behovsprøvingen hjemles i kapittel 29, men bør for helhetens skyld også finnes som henvisning i bestemmelsen om beregning av støttebeløpet. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 42-5 i 2016-17:

§ 42-5. *Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del*

For søker som tar opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringslova § 4A-1 eller § 4A-3, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

For søker som tar vanlig videregående opplæring uten rett etter opplæringslova § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

Hele støttebeløpet gis som flyktningstipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger.

Forslag til endringer i § 42-5 i 2017-18:

§ 41-5. Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del

For søker som tar opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringslova § 4A-1 eller § 4A-3, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

For søker som tar vanlig videregående opplæring uten rett etter opplæringslova § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

Hele støttebeløpet gis som flyktningstipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger. Stipendet behøvsprøves etter reglene i kapittel 29.

Kapittel 43. Delvis dekning av skolepenger til elever i videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Til § 43-1 Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Departementet foreslår å gjøre det tydeligere at stipendbeløpet skal beregnes ut fra faktiske skolepenger uten at eventuelt stipend som dekker deler av skolepengene fra andre skal gå til fradrag først. Etter gjeldende ordlyd kan det være uklart om tilskudd fra andre til skolepenger skal trekkes fra før stipendgrunlaget skal beregnes, og om søkeren i det hele tatt har rett til stipend til delvis dekning av skolepengene når andre betaler deler av skolepengene. Videre kan det være uklart om maksimalsummen for stipend gjelder beregningen av stipendgrunlaget eller det stipendet som søkeren faktisk kan få tildelt. Begrepet "faktiske skolepenger" kan her tolkes både som det beløpet eleven betaler og det beløpet skolen krever. Som grunnlag for beregningen av stipend, gir disse tolkningene svært ulike resultater.

Behovet for klargjøring av ordlyden oppstår fordi elever i noen tilfeller er tatt opp i et samarbeidsprogram mellom norsk videregående skole og utenlandsk skole, jf. gjeldende § 34-9. Fylkeskommunen dekker deler av skolepengene, mens eleven betaler en egenandel, som kan dekkes gjennom stipend etter § 43-1.

Lånekassen skal alltid beregne stipendet til å være 85 prosent av skolepengene som den utenlandske skolen krever. Eleven kan likevel ikke få et høyere stipend enn maksimalgrensen, som for 2016-17 er 89 436 kroner. Dersom andre dekker hele eller deler av skolepengene, skal dette gå til fradrag i stipendet dersom samlet sum av stipend og støtte fra andre overskrider skolepengebeløpet. Dersom fylkeskommunen dekker differansen mellom skolepenger som den utenlandske skolen krever og stipendet til delvis dekning av skolepengene fra Lånekassen, eller en større del av

skolepengene, er det ikke departementets intensjon at dette skal føre til at søkeren får dårligere finansiering fra Lånekassen. Forslaget er i tråd med Lånekassens praksis.

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30. *Gjeldende § 43-1 for 2016-17:*

§ 43-1. Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet gis det stipend til delvis dekning av skolepenger når søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1. Stipendet blir gitt med 85 prosent av faktiske skolepenger når skolepengene ikke er dekket av andre. Maksimalt stipend for 2016–2017 er kr 89 436 per undervisningsår.

Det gis stipend bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler.

Forslag til endring i § 43-1 for 2017-18:

§ 42-1. Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler

Til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet gis det stipend til delvis dekning av skolepenger når søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1. Stipendet blir gitt med 85 prosent av ~~skolepengene~~faktiske skolepenger. ~~når skolepengene ikke er dekket av andre~~. Maksimalt stipend for ~~2016–2017~~ 2017-2018 er kr 89 436 per undervisningsår.

Det gis stipend bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Stipendet reduseres når tilskudd til skolepenger fra andre fører til at samlet støtte til skolepenger overskrider beløpet søkeren skal betale i skolepenger.

Til § 43-2 Begrensning ved statstilskudd

Departementet foreslår å presisere at det med "skolen" her er ment den utenlandske eller internasjonale skolen som søkeren er tatt opp ved. Bestemmelsen skal ikke tolkes som at offentlige videregående skoler i Norge med samarbeid med utenlandske skoler ikke er omfattet av ordningen med delvis dekning av skolepenger. Det er i de tilfellene den utenlandske eller internasjonale skolen får tilskudd etter friskoleloven at ordningen som hovedregel ikke gjelder. Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 43-2 i 2016-17:

§ 43-2. Begrensning ved statstilskudd

Søkere i utdanningstilbud der skolen får statstilskudd fra Norge, kan ikke få stipend til å dekke skolepenger. Stipend kan likevel gis når statstilskuddet har et formål eller omfang som har liten eller ingen betydning for størrelsen på skolepengene.

Forslag til endring i § 43-2 i 2017-18:

§ 42-2. Begrensning ved statstilskudd

Søkere i utdanningstilbud der den utenlandske eller internasjonale skolen får statstilskudd fra Norge, kan ikke få stipend til å dekke skolepenger. Stipend kan likevel gis når statstilskuddet har et formål eller omfang som har liten eller ingen betydning for størrelsen på skolepengene.

Kapittel 44. Særlige regler for søkere med nedsatt funksjonsevne/funksjonshemming

Til § 44-1 Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Departementet foreslår å presisere i denne bestemmelsen på hvilken måte den nedsatte funksjonsevnen skal være årsaken til at søkeren ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen.

Departementet har gjennomgått ordningen med stipend og sommerstøtte gjennom Lånekassen for studenter med nedsatt funksjonsevne (heretter kalt ekstrastipend). Stipendordningen ble innført i 2011-12. Antallet mottakere har økt fra 505 i innføringsåret til 3 305 personer i 2015-16. Antallet mottakere utgjør i 2015-16 1,4 prosent av støttemottakerne.

Målsettingene med ordningen er som følger:

- Personer med funksjonsnedsettelse skal få samme tilgang til utdanning som andre studenter.
- Økonomiske forhold skal ikke være til hinder for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne ta høyere utdanning.
- Ytelsene fra Lånekassen skal være et alternativ til trygdeytelser fra Nav.

Med "samme tilgang til utdanning som andre studenter" menes i denne sammenhengen muligheten til heltidsstudier uten at forsinkelse på grunn av den nedsatte funksjonsevnen skal medføre økt gjeldsbyrde, og muligheten til å opprettholde full studiebelastning og få utbetalt støtte som heltidsstudent. Gitt at de fleste studenter kombinerer studiet med jobb, er intensjonen med ekstrastipendet at personer ikke har kapasitet til lønnet arbeid på grunn av nedsatt funksjonsevne og dermed mangler inntektsmulighetene som andre studenter har, skal kompenseres for dette.

Bakgrunnen for gjennomgangen er at departementet er blitt kjent med at det foreligger risiko for at ordningen treffer flere enn målgruppen den var tiltenkt. Lånekassen har meldt fra om at ordningen brukes ved lidelser i kortere perioder, og at ordningen har for få retningslinjer slik at Lånekassen ikke er i stand til å veilede leger som skal utstede nødvendig dokumentasjon om holdepunkter for vurderingene legene skal gjøre. På grunn av at ordningen brukes ved lidelser i kortere perioder, ser Lånekassen

på enkelte områder utfordringer med å skille denne stipendordningen fra fullstipendieringen ved sykdom (sykestipend). Denne ordningen reguleres i kapittel 41.

I løpet av gjennomgangen innhentet departementet innspill fra studentorganisasjoner, helsetjenesten ved Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus og organisasjonene for personer med nedsatt funksjonsevne. Innspillene vil bli fulgt opp av departementet og av Lånekassen. Departementet har fått følgende tilbakemeldinger fra brukerne av ordningen om hvordan ordningen fungerer og hvordan den kan forbedres:

- Ordningen fungerer i hovedsak godt
- Vilkårene bør utdypes, og informasjon og rettleiding må styrkes
- Det bør kreves mer utfyllende dokumentasjon for rett til ytelsen
- Legen som utferdiger dokumentasjonen må kjenne studenten godt (fastlege), og vurderingen må baseres på journalen

Departementet ser ordningen som et virkemiddel som forhindrer frafall fra utdanningen og forebygger redusert studieprogresjon for personer med funksjonsnedsettelse. Ordningen brukes fleksibelt, og studentene er i stor grad brukere i avgrensede perioder. Kun et fåtall bruker ordningen permanent gjennom hele studieløpet.

Departementet har som resultat av gjennomgangen fått et godt utgangspunkt for å kunne forbedre regelverket, og foreslår med dette en utdyping av de eksisterende vilkårene. Departementet foreslår at premisset nedenfor bør bli tydeligere i regelverket, slik at leger og andre fagpersoner får gode nok holdepunkter for hvordan de skal gå fram for å etablere årsakssammenhengen mellom den nedsatte funksjonsevnen og muligheten til å arbeide ved siden av utdanningen. Søkerne skal videre få mer informasjon om hvilke forhold stipendet er ment å kompensere for:

- Den nedsatte funksjonsevnen må ha betydelig påvirkning på den enkeltes *studiesituasjon*, forstått slik at søkeren vurderes til å bruke vesentlig mer tid på å studere (i en normaluke) enn en student i samme utdanning uten nedsatt funksjonsevne. Dette vil være en individuell vurdering som må gjøres for hvert semester, eller hver søknadsperiode, selv om funksjonsnivået er stabilt. Selve studieopplegget vil ikke være likt fra semester til semester.
- Ekstra tidsbruk må være nødvendig for å kunne opprettholde normal studieprogresjon. Den ekstra tidsbruken kan for eksempel komme av at studenten må hvile mye eller at studenten bruker lengre tid på alle hverdagslige gjøremål knyttet til studiene.
- Konsekvensen av at studenten må bruke vesentlig mer tid på studiene enn studenter uten nedsatt funksjonsevne skal være at studenten ikke har kapasitet til å ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen dersom normal studieprogresjon skal opprettholdes.

Sommerstøtte, som reguleres i § 8-7, skal ha de samme kravene, men må tilpasses det at det ikke er noen fastlagt studieperiode om sommeren. Utfyllende kriterier i denne

bestemmelsen foreslås knyttet opp mot det at den nedsatte funksjonsevnen gjør at studenten *også om sommeren* må bruke tiden på å studere for å kunne gjennomføre studiene innenfor normert studietid, alternativt opprettholde studieprogresjonen.

Nærmere forklaring av enkelte begreper i forskriften:

Studiesituasjonen

Den nedsatte funksjonsevnen skal påvirke evnen til å ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen, gjennom å påvirke studiesituasjonen. Med "studiesituasjonen" menes studiene i vid forstand, både valg av studium, studienes art og vanskelighetsgrad, det å følge undervisningen, omfang av undervisningstimer og studiearbeid på egen hånd. Sammenlikningsgrunnlaget for vurderingen er følgende: Studenten har normal fremdrift, normal tidsbruk og normal studieprogresjon i heltidsstudier, og likevel kapasitet eller tid til overs til arbeid og/eller avkobling. Som normal fremdrift regnes 60 studiepoeng i året ved full studiebelastning. Dette viser hva som faktisk skal vurderes i årsakskjeden mellom den nedsatte funksjonsevnen og evnen til lønnet arbeid.

Søkere som får en lavere progresjon enn den som forutsettes ved søknaden om ekstrastipend mister ikke stipendet som følge av dette. Det stilles heller ikke andre og mer omfattende krav til studieprogresjon til disse studentene enn til studenter som ikke oppfyller vilkårene for ekstrastipend.

Om at påvirkningen skal være betydelig

Det kreves i dag at studenten ikke skal kunne arbeide ved siden av utdanningen for å oppfylle vilkårene for stipendet. Det betyr at funksjonsnedsettelsen verken er forbigående eller bagatelmessig, men har ganske stor betydning for hverdagen til studenten. Vilåret er mer enn bare et uttrykk for formålet med lik tilgang til utdanning, det legger listen for hvor stor grad av påvirkning den nedsatte funksjonsevnen skal ha. Det ligger implisitt i gjeldende vilkår at grunnen til at søkeren ikke kan ha jobb, er at studiesituasjonen påvirkes av den nedsatte funksjonsevnen. Når studiesituasjonen påvirkes i en slik grad at studenten ikke kan ha jobb, innebærer det en betydelig påvirkning.

Funksjonsevnen skal vurderes av legen i forhold til studentens studieplan og utdanningens opplegg for søknadsperioden. Dersom denne vurderingen gir som resultat at studenten må bruke vesentlig mer tid enn det som er vanlig blant medstudentene på å oppnå normal studieprogresjon for søknadsperioden, vil vilåret om betydelig påvirkning på studiesituasjonen være oppfylt.

I en slik vurdering vil nødvendigvis studentens livssituasjon tas med i betraktning av en lege som vurderer søknaden. Det vil være relevant for vurderingen at personer med visse typer av funksjonsnedsettelse kan bruke lengre tid på å gjøre alle slags praktiske gjøremål, som for eksempel å ta heisen eller å dra på forelesning, og at flere kan trenge

mer hvile enn det som er vanlig. Helheten i studentens hverdag påvirker studiesituasjonen.

Departementet foreslår videre at det klargjøres i forskriften at søkeren må være i stand til å studere og være studieaktiv i søknadsperioden for å få stipendet. Dette for å avgrense ordningen mot sykestipend og mot fravær fra utdanningen av andre årsaker enn sykdom. Ekstrastipendet er en ordning for de som ikke er i stand til å ha lønnet arbeid under utdanningen. Søkere som mottar ekstrastipend, og som begynner å arbeide, må derfor melde fra til Lånekassen om dette. De vil da ikke ha rett til ekstrastipendet så lenge de er i arbeid. Dersom studenten etter en tid likevel ikke klarer å arbeide, er det mulig å søke om ekstrastipend på nytt.

Det er nødvendig å søke om ekstrastipend hvert år eller for hver søknadsperiode. Årsaken til dette er at studiesituasjonen ikke vil være den samme for studenten over tid, siden blant annet studievalg og funksjonsevne i studiet ikke vil være konstante. Behovet for stipendet vil kunne variere. Det at en person har diagnosen for eksempel dysleksi, trenger imidlertid bare dokumenteres en gang. Men hvert år eller hver søknadsperiode må det dokumenteres i søknaden at studiesituasjonen blir påvirket av den nedsatte funksjonsevnen på en slik måte at normal studieprogresjon ikke er mulig. Det er helsepersonell eller andre fagpersoner som fortsatt skal gjøre denne vurderingen, slik at studenten kan dokumentere at vilkårene er oppfylt. Arbeidsbyrden for leger og andre fagpersoner skal ikke bli større enn i dag som følge av forslagene til presisering av vilkårene i ordningen med ekstrastipend, siden studentene også i dag må oppsøke fastlegen eller en annen fagperson som kjenner studenten for å få dokumentert behovet for stipendet.

Det bør være en tydeligere hjemmel enn i dag for at dette stipendet også kan gis i sommermånedene (16. juni til 15. august). Departementet foreslår derfor å presisere at søkere som har rett til utvidet støtteperiode etter § 8-7 også har rett til ekstrastipend.

Det foreslås også å benytte begrepet "ekstrastipend" som et kortnavn på ytelsen og å ikke lenger bruke begrepet "funksjonshemming" som sidestilt med "nedsatt funksjonsevne". Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 44-1 for 2016-17:

§ 44-1. Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Søkere som på grunn av nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming ikke kan ha lønnet arbeid i tillegg til utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, gis et stipend på kr 3 549 per måned i tillegg til basisstøtten. Se også § 8-7.

Stipendet blir behovsprøvd etter reglene i kapittel 29.

Forslag til endringer i § 44-1 for 2017-18:

§ 43-1. Vilkår for stipend ~~Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend)~~

Søkere som på grunn av nedsatt funksjonsevne ~~eller funksjonshemming~~ ikke kan ha lønnet arbeid i tillegg til utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, gis et stipend på kr 3 549 per måned i tillegg til basisstøtten. Den nedsatte funksjonsevnen skal påvirke studiesituasjonen til søkeren i betydelig grad, slik at lønnet arbeid ved siden av studiene fører til at søkeren ikke kan opprettholde normal studieprogresjon. Det er en forutsetning at søkeren er i stand til å studere og er studieaktiv i søknadsperioden. Se § 3-2. Stipendet kan også bli gitt om sommeren, det vil si i perioden 16. juni til 15. august. Se også § 8-7.

Dersom søkeren likevel har lønnet arbeid ved siden av utdanningen, faller retten til stipendet bort. Se § 12-1.

Stipendet blir behovsprøvd etter reglene i kapittel 29.

Til ny § 43-2. Begrensning av ekstrastipend for søker som er helt studieufør

Departementet foreslår at det klargjøres i forskriften i hvilke situasjoner det er mulig å kombinere ekstrastipend med sykestipend når søkeren er helt studieufør. Dette skal gi økt forutsigbarhet for studenter med nedsatt funksjonsevne som er eller blir helt studieuføre.

Det stilles krav om studieaktivitet for å motta ekstrastipendet. Stipendet er ikke ment for studenter som er syke under utdanningen, og som derfor verken kan studere eller arbeide i visse perioder. Ordningen med sykestipend er ment for denne gruppen studenter.

Samtidig kan det forekomme situasjoner der studenter med nedsatt funksjonsevne og som har rett til ekstrastipend blir syke, slik at de fyller vilkårene for sykestipend. Når studenten er delvis studieufør og delvis studieaktiv er det aktuelt å gi både gradert sykestipend og ekstrastipend i sykdomsperioden, siden studenten oppfyller kravet om studieaktivitet. Når studenten er helt studieufør og har rett til sykestipend på søknadstidspunktet for ekstrastipend, fyller imidlertid ikke søkeren vilkåret om studieaktivitet i ekstrastipendordningen, og skal i stedet kun få sykestipend. Dette er den sentrale avgrensningen av ordningen med ekstrastipend mot ordningen med sykestipend.

Søkere som har fått tildelt ekstrastipend, men som på et senere tidspunkt blir helt studieuføre på grunn av sykdom og som av den grunn har rett til sykestipend, bør imidlertid få beholde tildelt ekstrastipend. Studenter med funksjonsnedsettelse som er studieaktive inntil de blir syke skal ha de samme betingelsene ved sykdom under utdanningen som studenter uten funksjonsnedsettelse. Forslaget er i tråd med Lånekassens praksis.

Gjeldende § 44-2 forskyves tilsvarende..

Bestemmelsen har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Forslag til ny § 43-2 for 2017-18:

§ 43-2 Begrensning av ekstrastipendet for søker som er helt studieufør

Dersom søkeren er helt studieufør på grunn av sykdom, gjelder følgende vilkår for ekstrastipendet:

- a) Søkere som er helt studieuføre på søknadstidspunktet, og som har rett til sykestipend etter § 40-1, har ikke rett til ekstrastipend.
- b) Søkere som har mottatt ekstrastipend, og som blir helt studieuføre og har rett til sykestipend etter § 40-1, har rett til å beholde tildelt ekstrastipend i perioden med sykestipend.

Sjette del. Støtte og ettergivelse for statsborgere fra utviklingsland, landene på Vest-Balkan, land i Øst-Europa og Sentral-Asia (kvoteordningen)

Kapittel 49. Utrekning av støttebeløpet

Til § 49-1 Utrekning av støttebeløpet

Som følge av forslag om å oppheve § 49-2 blir det nødvendig å fjerne henvisningen til § 49-2.. Bestemmelsen og henvisningene til andre bestemmelser har også fått ny nummerering som følge av forslag om å oppheve kapittel 30.

Gjeldende § 49-1 for 2016-17:

§ 49-1. Utrekning av støttebeløpet

Ved utregning av støttebeløpet gjelder reglene i tredje del og kapittel 40 og 41. Regler for utregning og utbetaling av støtten for det første semesteret er gitt i § 49-2. Regler for støtte til reiser er gitt i § 49-4 og § 49-5.

Det gis støtte i 12 måneder per undervisningsår for ph.d.-studenter.

Forslag til endring i § 49-1 for 2017-18:

§ 48-1. Utrekning av støttebeløpet

Ved utregning av støttebeløpet gjelder reglene i tredje del og kapittel 40 ~~39~~ og ~~41~~40. Regler for utregning og utbetaling av støtten for det første semesteret er gitt i ~~§ 49~~ ~~2~~. Regler for støtte til reiser er gitt i ~~§ 49-4~~ ~~48-4~~ og ~~§ 49-5~~ ~~48-5~~.

Det gis støtte i 12 måneder per undervisningsår for ph.d.-studenter.

Til § 49-2 Utrekning og utbetaling av støtte i det første semesteret

Det foreslås å oppheve § 49-2. Bakgrunnen er at kvoteordningen er under avvikling, og at ingen studenter vil starte utdanningen høsten 2017. Av den grunn kan bestemmelsen om startstipend oppheves.

Gjeldende § 49-2 i 2016-17:

§ 49-2 Utrekning og utbetaling av støtte i det første semesteret

Støtte for de to første månedene av semesteret gis som stipend tilsvarende basisstøtte for to måneder, jf. § 25-1. Støtten utbetales ved lærestedet ved oppstart i studiet.

Støtte for de resterende månedene regnes ut etter reglene i tredje del og utbetales etter reglene i kapittel 11.

Forslag til endring i § 49-2 for 2017-18:

Bestemmelsen oppheves.

Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte – oversikt over foreslåtte endringer i de enkelte bestemmelsene for undervisningsåret 2017-18

§ 2-3. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

(...)

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

(...)

d) barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Barnet må bo og ta utdanning i Norge. I tillegg må barnet og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge. Se også § 2-7 og § 5-1.

§ 3-2. Fravær og permisjon

Søkere som følger obligatorisk undervisning og som har ulegitimert fravær på mer enn 20 skoledager per semester, kan miste retten til støtte. Søkere som har fullstendig studiepermisjon i mer enn seks uker, får ikke støtte i permisjonstiden.

Det gjelder egne regler om permisjon eller fravær for søkere som har rett til foreldrestipend etter se kapittel 40 og for søkere som får barn og som har rett til sykestipend etter kapittel 41. Søkere som tar permisjon fra utdanningen på grunn av fødsel, har ikke rett til støtte utover perioden det kan gis foreldrestipend etter § 40-3.

§ 3-3. Aldersbegrensninger

Søker som har fylt 65 år før 1. januar ~~2017~~2018, får ikke støtte.

Dersom søkeren blir over 45 år innen utdanningen er fullført, skal han eller hun få redusert lån, slik at gjelden kan bli betalt tilbake før søkeren fyller 65 år.

Søker som er over 45 år ved avsluttet utdanning, kan ikke ha høyere gjeld enn kr 500 000 ved avsluttet utdanning. For søker som blir over 45 år ved avsluttet utdanning, blir gjeldsgrensen redusert med 5 prosent av kr 500 000 for hvert år ut over fylte 45 år.

Støtten per undervisningsår kommer fram ved at Lånekassen trekker den utregnede reduksjonen og eventuell tidligere gjeld (lån og eventuelle renter) fra kr 500 000. Beløpet blir som hovedregel delt på så mange undervisningsår som står igjen av utdanningen.

§ 3-6. Foreldre

Med foreldre er ment personer som regnes som foreldre etter barnelova, også etter at barnet er fylt 18 år. Personer med foreldreansvar og andre som har overtatt foreldreansvaret i henhold til barnelova § 63, regnes også som foreldre.

§ 4-1. Utdanninger det gis støtte til

Det gis støtte til

- b) videregående opplæring etter opplæringslova ved offentlige utdanningsinstitusjoner

(...)

- h) International Baccalaureate (IB) på videregående nivå som tilbys ved offentlige eller private utdanningsinstitusjoner. Utdanningen må følge læreplaner fastsatt av International Baccalaureate Organization (IBO).

(...)

§4-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Søker som får støtte etter tredje del, til utdanning i Norge som ikke har status som høyere utdanning eller fagskoleutdanning, jf. § 4-1 bokstav i j og j k, får støtte til praksisopphold eller studietur i utlandet. Oppholdet må inngå som en godkjent del av utdanningen i Norge.

Praksisoppholdet kan ha en varighet på inntil ett år, men kan ikke overstige halvparten av den samlede varigheten av utdanningen.

Det gis støtte etter de reglene og satsene som gjelder for utdanningen i Norge. Det gis ikke ekstra reisestøtte. Søker som får støtte som hjemmeboer til opplæringen i Norge, får støtte som hjemmeboer også under praksisoppholdet.

§ 5-1. Delstudier i utlandet

Det gis støtte til studieopphold i utlandet når oppholdet varer i minst fire uker og er en godkjent del av en høyere utdanning eller fagskoleutdanning som søkeren har begynt på i Norge eller i utlandet. For støtte til utdanning utenfor Norden blir søknaden behandlet etter reglene i fjerde del. Ved studieopphold i høyere utdanning ved et lærested, må utdanningen oppfylle kravene som er satt i § 34-1.

For støtte til utdanning i Norden blir søknaden behandlet etter reglene i kapittel 6.

Søkere som tar et studieopphold i utlandet på minimum fire uker i perioden 16. juni til 15. august, har kun rett til reisestøtte i denne perioden. Reisestøtte kan også gis selv om mindre enn fire uker av studieoppholdet ligger innenfor undervisningsåret (16. august til 15. juni). Se kapittel 38.

§ 6-4. Praksisopphold eller studietur i utlandet

Det gis ikke støtte til utdanning som tilbys av læresteder i andre nordiske land når hele eller deler av studiet er lagt opp som nettstudium eller andre former for fjernundervisning/samlingsbasert studium. Det kan likevel bli gitt lån til skolepenger etter § 31-1 til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium. Se § 3-1, § 4-1 bokstav s-t og § 7-5.

§ 7-4. Krav til varighet

Utdanning som er godkjent etter § 4-1, må vare i minst ett semester.

Det gis støtte til søker som tar utdanning med kortere varighet enn ett semester, når utdanningen har sammenheng med søkerens yrke eller tidligere utdanning. Det samme gjelder søkere som tar utdanning med kortere varighet enn ett semester når utdanningen gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav o, p og q og § 30-1 bokstav d.

§ 7-5. Nettstudier

Det gis støtte til utdanning som er tilrettelagt som nettstudier ved norsk lærested eller lærested i et annet EØS-land enn Norge. Søkeren må fylle vilkårene i § 32-5 31-5. Utdanning som blir tilbudt gjennom norsk nettskole eller ved et norsk

lærested, må være godkjent etter § 4-1. Utdanningen må være lagt opp med oppfølging fra lærestedet hvert semester.

Utdanning som blir tilbudt gjennom nettskole eller ved et lærested i et nordisk land, må fylle vilkårene i § 6-1.

Utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et ~~annet~~ EØS-land utenfor Norden, må fylle vilkårene i § ~~34-1~~ 33-1. Søkere som skal ta et nettstudium i et EØS-land utenfor Norden, og søkeren må fylle vilkårene i § ~~33-1~~ 32-1.

Til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge blir det gitt lån til skolepenger etter § ~~31-1~~ 30-1. Det blir ikke gitt annen støtte.

Lærestedet i Norge har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen. Søkeren har ansvar for å dokumentere omfanget av utdanningen når lærestedet befinner seg i et annet EØS-land enn Norge.

§ 8-4. Tidsramme for ph.d.-utdanning i utlandet

Grensen på åtte år utvides med inntil ~~tø~~fire år for søkere som tar ph.d.-utdanning i utlandet.

Det gis ikke støtte i mer enn ~~t~~tolv år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden eller på grunn av funksjonshemming. Se § 9-3 andre ledd.

§ 8-6. Utvidet støtteperiode

Etter søknad kan det gis støtte i mer enn ti måneder per undervisningsår, jf. § 8-5, når

- d) søkeren tar feltarbeid som av naturgitte årsaker må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- e) søkeren har undervisning som er fastsatt i utdanningsprogrammet eller studieprogrammet og det er en særlig årsak til at undervisningen må foregå om sommeren (16. juni til 15. august), eller
- f) det er dokumentert at søkeren sparer inn på normert studietid. I slike tilfeller vil det normalt bli gitt støtte etter § 7-2 og § 7-3 i den resterende delen av utdanningen.

Undervisningsopplegget om sommeren må vare i minst to uker.

Søkere som tar ekstra studiepoeng eller tilsvarende om sommeren, som ikke inngår i den ordinære utdanningen som de er i gang med, har ikke rett til utvidet støtte om sommeren. Unntak fra dette kan bli gjort hvis utdanningen de tar om sommeren omfattes av § 4-1 bokstav ~~n~~ o, ~~ø~~ p eller ~~p~~ q, eller av § ~~31-1~~ 30-1 bokstav c.

§ 8-7. Utvidet støtteperiode for søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming

Søkere som dokumenterer at de på grunn av nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming ikke kan ha lønnet arbeid ved siden av utdanningen om sommeren (16. juni til 15. august), får støtte i tolv måneder per undervisningsår. De kan også ha rett til ekstrastipend etter § 43-1. Dette gjelder søkere med støtte etter tredje del.

Den nedsatte funksjonsevnen skal påvirke studiesituasjonen til søkeren i betydelig grad, slik at lønnet arbeid om sommeren fører til at søkeren ikke kan opprettholde normal studieprogresjon.

Det er en forutsetning at søkeren er i stand til å studere og er studieaktiv i vårsemesteret, og skal fortsette å studere i høstsemesteret. Søkere som avbryter eller avslutter utdanningen i vårsemesteret, har ikke rett til støtte om sommeren.

§ 10-3. Søker som er forsørget av barnevernet

Søker som er forsørget av barnevernet og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens andre del, har rett til utstyrsstipend etter § 16-1, lån til dekning av skolepenger etter § 23-3 dersom detteslike utgifter ikke er dekket av kommunen, og stipend til delvis dekning av skolepenger etter kapittel 43 ~~42~~. Søker som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har i tillegg rett til grunnstipend, bostipend og reisestipend dersom kommunens ytelser som skal dekke detteutgifter til livsopphold, bolig og reise er lavere enn Lånekassens satser. Vilkårene om avstand og reisetid for å få bostipend i henhold til § 17-2 gjelder ikke her.

Søker som er forsørget av barnevernet, og som tar utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som bor sammen med foreldrene, se § 26-2. Det er et vilkår at søkeren bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. Søkere som bor utenfor fosterhjem eller barnevernsinstitusjon, har rett til støtte etter samme regelverk som for søkere som ikke bor sammen med foreldrene, hvis kommunens ytelser som skal dekke detteutgifter til livsopphold og reise er lavere enn Lånekassens satser, se § 26-1. Hvis kommunens ytelser som skal dekke dette denne typen utgifter er høyere enn Lånekassens satser, har søkeren ikke rett til støtte.

§ 12-1. Søkerens opplysningsplikt

Søkeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen.

Søkeren plikter straks å melde fra om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden, og om avbrudd i utdanningen.

§ 12-3 Nye opplysninger og endring av støttebeløp

Dersom nye opplysninger viser at det tildelte støttebeløpet må reduseres, ~~kan~~ gjør Lånekassen ~~gjøre~~ om stipend til lån og krever tilbakebetaling. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, ~~kan~~ blir trukket fra framtidige støttetildeling slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Se også kapittel 13.

Lånekassen kan gjøre unntak i særlige tilfeller.

§ 13-1. *Brutt opplysningsplikt*

~~Dersom en søker som forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige opplysninger eller unnlatt å gi opplysninger som har betydning for retten til utdanningsstøttebrutt opplysningsplikten etter § 12-1, og som dermed har fått eller forsøkt å få utbetalt eller godskrevet støtte som vedkommende ikke har rett til, kan helt eller delvis miste rettigheter gitt i eller i medhold av utdanningsstøtteleven. Lånekassen kan nekte mer støtte, gjøre uberettiget mottatt stipend om til lån, kreve støttebeløpet tilbakebetalt og regne renter av lånet i utdanningstiden. Beløp som ikke blir tilbakebetalt, kan bli trukket fra framtidige støttetildelinger slik at framtidige utbetalinger blir redusert eller faller helt bort. Hele gjelden kan bli oppsagt, og søkeren kan miste retten til betalingslettelse og ettergivelse.~~

Ved vurderingen av misligholdet legges det i hovedsak vekt på hvor lenge misligholdet har pågått og på størrelsen av uberettiget mottatt støtte.

§ 14-2. *Frist for å sende inn nye opplysninger*

Nye opplysninger må sendes inn før søkerens støtteperiode for undervisningsåret 2017-2018 er avsluttet. Dersom opplysningene først foreligger etter at undervisningsåret er avsluttet, må de sendes inn så snart de er tilgjengelige.

~~Opplysninger om endringer som kommer inn til Lånekassen etter 15. november 2016, vil ikke kunne føre til ny behandling for semesteret. Det samme gjelder for fristen 15. mars 2017. Opplysninger om barn født 1. mars eller senere må være kommet inn før undervisningsåret eller kurset er avsluttet for å kunne føre til ny behandling for vårsemesteret.~~

~~Opplysninger som søkeren er bedt om å sende inn, må være kommet inn til Lånekassen før undervisningsåret eller kurset er avsluttet eller så snart de er tilgjengelige, for at søknaden skal kunne bli behandlet.~~

§ 17-4. *Unntak for søker som mottar offentlig stønad*

Bostipend gis ikke til søker som mottar trygdeytelser stønader som er ment å dekke boutgifter eller statlig eller kommunal bostøtte.

§ 19-1. *Behovsprøving av stipend*

Grunnstipendet blir redusert ved behovsprøving etter den samlede inntekten til forsørgerne. Når fradraget skal regnes ut, bruker Lånekassen personinntekt og netto positiv kapitalinntekt ved skattelikningen for 2015. Inntekt i utlandet eller på Svalbard, som ikke er med i likningen, skal også regnes med. Se § 19-6.

Det ses bort fra inntekt som består av erstatnings- og forsikringsutbetaling som følge av kritisk sykdom eller personskade på forsørger. Søkeren må dokumentere inntektsforholdet.

Det ses bort fra avkastning av søkers formue og av formuen til søkers søsken dersom formuen forvaltes av fylkesmannen.

Søkeren må dokumentere formues- og inntektsforholdet.

§ 19-4. Unntak fra ~~særlig tyngende sosiale grunner~~ behovsprøving mot forsørgerinntekt

Lånekassen ser bort fra inntekten til en av eller begge forsørgerne når minst ett av følgende forhold er dokumentert:

- a) forsørger er i frivillig eller tvungen rettslig gjeldsordning eller utenrettslig gjeldsordning
- b) forsørger mangler bidragsevne og dette er dokumentert fra Nav, eller
- c) søkeren kan ikke få tilskudd av forsørger av særlig tyngende sosiale grunner.

Når Lånekassen ser bort fra inntekten til én av forsørgerne, skal tabell A i § 19-6 benyttes.

§ 26-2 Søker som bor sammen med foreldrene

Søker som bor sammen med foreldrene, får ikke lån gjort om til utdanningsstipend.

~~Søker blir ansett for å bo sammen med foreldrene når:~~ I følgende situasjoner anses søker for å bo sammen med foreldrene:

a) ~~søker bor i samme hus som foreldrene. Det gjøres unntak hvis søkeren og foreldrene bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter~~

b) søker bor i en boenhet i et hus med inntil fire selvstendige og klart atskilte boenheter, og søkers foreldre bor i en annen boenhet i samme hus, som hører til huset der foreldrene bor.

c) søker bor i kårbolig, anneks eller annen type boenhet i tilknytning til foreldrenes hus.

Søker som er gift eller har barn å forsørge og bor sammen med barnet, får lån gjort om til utdanningsstipend selv om vedkommende bor sammen med foreldrene

§ 27-2 Utvidet rett til omgjøring av lån til utdanningsstipend

Selv om vilkåret for fullført utdanning ikke er oppfylt, får søker som ikke bor sammen med foreldrene lån gjort om til utdanningsstipend for semestre der søkeren

- a) har fått foreldrestipend, se kapittel 40 ~~39~~
- b) oppfylder vilkårene for ~~har fått~~ sykestipend etter, se kapittel 41-40.
- c) er blitt forsinket på grunn av funksjonshemming, se § 9-3 andre ledd
(...)

§ 29-1 Person- og kapitalinntekt

Utdanningsstipend, forsørgerstipend, stipend til søker med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) og flyktningstipend kan bli redusert på grunnlag av inntekten til søkeren. Har søkeren en person- og kapitalinntekt over kr 168 059 ved skattelikningen for ~~2016~~ 2017 og/eller over kr 172 597 ved skattelikningen for

~~2017~~ 2018, blir stipendene redusert med fem prosent per måned av inntekt over grensen. Inntekt opptjent på Svalbard blir også regnet med. Renteinntekter fra boligsparing for ungdom (BSU) skal ikke regnes med.

Dersom søkeren følger et utdanningsopplegg som har en varighet på sju måneder eller mindre i et kalenderår, og vedkommende bare får støtte til dette opplegget, blir inntektsgrensen hevet til kr 420 148 for ~~2016~~ 2017 og kr 431 492 for ~~2017~~ 2018.

§ 29-3. Formue

Utdanningsstipend, forsørgerstipend, stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) og flyktningstipend kan bli redusert på grunnlag av formue. Skattelikningen for det året søkeren har fått støtte, blir lagt til grunn. Formue på Svalbard blir også regnet med.

Enslig søker får redusert stipendene med to prosent per måned av beløp over kr 382 339 i formue for ~~2016~~ 2017 og kr 392 662 i formue for ~~2017~~ 2018.

Gift søker får redusert stipendene med én prosent per måned av beløp over kr 734 314 i formue for ~~2016~~ 2017 og kr 754 140 i formue for ~~2017~~ 2018. For gift søker legges formuen til søkeren og ektefellen sammen.

§ 29-10. Rekkefølgen stipendene reduseres i

Fradrag blir gjort i denne rekkefølgen: stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming (ekstrastipend) etter § ~~44-1~~ 43-1, forsørgerstipend etter § 28-1, utdanningsstipend etter kapittel 27 og flyktningstipend etter kapittel 41. For mye tildelt stipend blir gjort om til lån.

Forslag til endring i § 30-1:

Bestemmelsen oppheves.

Forslag til endring i § 30-2:

Bestemmelsen oppheves.

§ 30-1 Støtte som bare gis som lån

Støtte til disse utgiftene gis bare som lån:

a) - skolepenger til utdanning i Norge på inntil kr 61 652 per undervisningsår. Det gis støtte bare til skolepenger som søkeren betaler. Det gis ikke lån til skolepenger dersom disse er dekket av andre.

- skolepenger på inntil kr 61 652 til utdanning på nivå med høyere utdanning i Norge

som er tilrettelagt som et rent nettstudium ved et lærested i et annet EØS-land enn Norge, se § 7-5. Lånet blir ikke valutajustert etter § ~~38-2-37-6~~. For skolepenger til høyere utdanning i land utenfor Norden gjelder det egne regler, se kapittel ~~38~~ 37.

b) skolepenger utover satsen i bokstav a til søkere som tar privat trafikkflygerutdanning i Norge som er offentlig godkjent. Det gis ekstralån på opptil kr 350 000 i maksimalt to undervisningsår. Ekstralån blir bare gitt for det beløpet søkeren skal betale i skolepenger.

bc) utgifter til reise når søkeren tar studieopphold i utlandet som er godkjent for støtte etter § 4-2

ed) støtte på inntil kr 4 432 per måned, sommeren ~~2017-2018~~, for søkere som ~~- er omfattet av ordningen med sommerterminer~~ tar sommerkurs ved universiteter og høyskoler,

~~-tar forkurs til ingeniørutdanning,~~

- tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med relevant fag-/svennebrev eller relevant fagutdanning (y-vei),

-tar spesielt tilrettelagt utdanning ved universiteter og høyskoler for studenter med studiespesialisering uten nødvendig fordypning i realfag (TRES-ordning), eller

-tar forkurs i matematikk spesielt tilrettelagt for lærerutdanning.

§ 31-2. Rett til utdanningsstøtte for arbeidstakere fra EØS- eller EFTA-land og deres familiemedlemmer

Statsborger fra EØS- eller EFTA-land med status som arbeidstaker i Norge, har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere. En EØS- eller EFTA-borger som slutter å arbeide og går over i utdanning, opprettholder sin status som arbeidstaker dersom utdanningen vedkommende tar har faglig sammenheng med arbeidet. Kravet om faglig sammenheng faller bort dersom vedkommende har blitt ufrivillig arbeidsledig på grunn av generelle endringer i arbeidsmarkedet.

Følgende medlemmer av EØS- eller EFTA-arbeidstakerens familie har rett til utdanningsstøtte på samme vilkår som norske statsborgere:

a) ektefelle

b) slektning i nedstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Slektingen må enten være under 21 år, eller bli forsørget av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle

c) slektning i oppstigende linje av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller dennes ektefelle som blir forsørget av dem

d) ~~barn av EØS- eller EFTA-arbeidstakeren og/eller EØS- eller EFTA-arbeidstakerens ektefelle. Barnet må bo i Norge, og må bo eller ha bodd sammen med EØS- eller EFTA-arbeidstakeren på et tidspunkt da han eller hun var arbeidstaker i Norge.~~

Dersom EØS- eller EFTA-arbeidstakeren ikke lenger har status som EØS- eller EFTA-arbeidstaker i Norge, har ikke familiemedlemmet lenger rett til utdanningsstøtte etter andre ledd bokstavene a, b og c.

§ 31-4. Rett til støtte til delstudier for annen utenlandsk statsborger

Utenlandsk statsborger som har rett til støtte til utdanning i Norge etter § 2-2 kapittel 2, kan få støtte inntil ett år til utdanning i land utenfor Norden dersom utenlandsoppholdet er godkjent som del av en høyere utdanning som søkeren har begynt på i Norge, se § 5-1. Det samme gjelder deltakelse i oppleggene under § 34-9 33-8 til § 34-12 33-12.

§ 32-1. Generell studiekompetanse

Det gis støtte til høyere utdanning dersom søkeren har generell studiekompetanse i Norge, jf. universitets- og høyskoleloven § 3-6, med tilhørende forskrifter. Søkere som skal studere i utlandet, og som har bestått utenlandsk videregående opplæring eller International Baccalaureate (IB), må tilfredsstillе vilkårene for generell studiekompetanse i Norge, bortsett fra vilkårene om kunnskap i norsk. Se likevel vilkårene i § 32-5 31-5.

Det kan gjøres unntak dersom søkeren mangler generell studiekompetanse i Norge, og

- a) er 25 år eller eldre i kalenderåret hvor opptaket gis, og har fått studierett på grunnlag av realkompetanse
- b) kan dokumentere at det på grunnlag av egen varig sykdom, egen funksjonshemming eller liknende ikke har vært mulig å tilfredsstillе enkelte av de kravene som normalt må stilles for å bli tilkjent generell studiekompetanse. Dette gjelder kun for søkere under 25 år
- c) har opptak til utdanning i utøvende eller skapende musikk, ballett, skuespill eller bildende kunst ved et fremstående lærested. Det er en forutsetning at lærestedet har strenge krav for opptak.

§ 33-6. Videregående opplæring og fagskoleutdanning

Det gis ikke støtte til utdanning utenfor Norden som er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge. Støtte gis likevel

- a) til vanlig videregående opplæring, når
 - 1) søkeren er bosatt i utlandet på grunn av egen sykdom, eller
 - 2) en av foreldrene eller ektefellen til søkeren har et tidsbegrenset opphold i utlandet eller er bosatt i utlandet på grunn av sykdom.
- i norsk utenrikstjeneste

- i tjeneste for misjon eller norsk bistandsorganisasjon
- i tjeneste som norsk representant for en internasjonal organisasjon eller en offentlig institusjon
- i tidsbegrenset tjeneste i utlandet for et norskregistrert foretak med generell skatteplikt til Norge
- bosatt i utlandet på grunn av sykdom

- ~~utdanning i utlandet som gir rett til støtte etter § 4-1 bokstav r.~~

Det er et vilkår at søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1.

- b) til yrkesfaglig opplæring når utdanning innenfor tilsvarende fagområde enten ikke finnes i Norge eller regnes som et lite håndverksfag i Norge. Opplæringen må ha offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet eller bli anbefalt av norsk faginstans.
- c) til elever som har fått opptak ved United World College gjennom Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU)
- d) til elever som har fått opptak gjennom Institut français kulturkontoret ved Den franske ambassaden eller Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) til utdanning ved utvalgte læresteder i Frankrike, som tilsvarer studiespesialisering i videregående skole
- e) til elever som har fått opptak gjennom Institut français kulturkontoret ved Den franske ambassaden til yrkesfaglig utdanning ved utvalgte skoler.

§ 33-7. Støtte til kortere studieopphold i utlandet på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge

Det gis ikke støtte til kortere studieopphold i land utenfor Norden når utdanningen er på nivå med videregående opplæring eller fagskoleutdanning i Norge.

Støtte kan likevel gis til kortere studieopphold ~~i videregående opplæring~~ etter unntaksreglene i i § ~~34-9~~ 33-8 til § ~~34-12~~ § 33-12..

§ 33-13. Fagskoleutdanning

Det kan gis støtte til kortere studieopphold som er en godkjent del av den fagskoleutdanningen søkeren har begynt på i Norge. Det er en forutsetning at fagskolen i Norge har godkjent studieoppholdet, og at opplæringen har offentlig eller tilsvarende godkjenning i studielandet.

Det gis skolepengestøtte etter § 37-1 og § 37-2 andre ledd bokstav a.

Forslag til § 35-2 og § 35-5 i 2017-2018:

Bestemmelsene oppheves.

§ 34-10 *Lærlinger i utlandet*

Det gis støtte til lærlinger som tar hele eller deler av læretiden i en bedrift i utlandet. Det er en forutsetning at lærlingen har inngått lærekontrakt og at fylkeskommunen har godkjent opplegget.

§ 37-1. *Hovedregler*

Til høyere utdanning ved universitet eller annen høyere utdanningsinstitusjon som er godkjent for støtte etter § 34-1 33-1, § 34-2 33-2, og § 34-3 33-3 og § 34-6, gis det støtte til å dekke skolepenger helt eller delvis.

Støtte til skolepenger gis etter § 38-2 37-2, § 37-3 og § 37-4 når skolepengene overskrider kr 1000 per semester, og for det beløpet søkeren skal betale i skolepenger.

Støtte til skolepenger gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningsperioden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 38-2 37-2 og § 37-3.

Støtte til skolepenger økes ikke selv om undervisningsåret er lengre enn ti måneder, heller ikke ved komprimerte opplegg. Når undervisningsåret er kortere enn seks måneder, gis det opptil halv skolepengestøtte etter § 37-2, opptil et halvt tilleggsskipend etter § 37-3 og opptil et halvt tilleggslån etter § 37-4.

§ 37-2. *Skolepengestøtte*

Det gis støtte til skolepenger med opptil kr 126 160 for et helt undervisningsår.

Satsene varierer for ulike utdanningsnivå:

- a) Til utdanning på bachelornivå gis skolepengestøtten med 50 prosent stipend og 50 prosent lån av faktiske skolepenger opptil kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.
- b) Til utdanning på masternivå og ph.d.-nivå og til delstudier gis skolepengestøtten med 70 prosent stipend og 30 prosent lån av faktiske skolepenger opptil kr 64 519. Støtte utover dette gis som lån.

~~Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et høyere beløp.~~

~~— Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2016, gis skolepengestøtten med et lavere beløp.~~

— Skolepengestøtten økes ikke selv om undervisningsåret er lengre enn ti måneder, heller ikke ved komprimerte opplegg. Når undervisningsåret er kortere enn seks måneder, gis det halv skolepengestøtte.

— For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, reduseres skolepengestøtten dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer først i lånedelen av skolepengestøtten

§ 37-3. Tilleggsstipend til dekning av skolepenger

Til utdanning av særlig høy kvalitet ved visse læresteder utenfor Norden gis det tilleggsstipend til dekning av skolepenger over satsene i § 38-2-37-2. Tilleggsstipendet gis etter § 38-4. Det kan gis tilleggsstipend med opptil kr 68 216 for et helt undervisningsår. Tilleggsstipendet blir utbetalt dersom skolepengene er høyere enn kr 126 160 for et helt undervisningsår eller kr 63 080 for et halvt undervisningsår.

Departementet, eller den departementet utpeker, bestemmer hvilke læresteder som er omfattet av ordningen. Resultatene fra Academic Ranking of World Universities 2015-2016 og The Times Higher Education World University Rankings 2015-2016 2016-2017 utgjør grunnlaget for å velge ut hvilke læresteder som inngår i ordningen i 2016-2017-2017-2018. Utdanning på bachelor-, master- og ph.d.-nivå, samt delstudier, inngår i ordningen.

Tilleggsstipend gis i den perioden Lånekassen har satt som norm for utdanningen (normert studietid). Det kan gis støtte til skolepenger utover normert studietid til søker med funksjonshemming, jf. § 9-3 andre ledd, søker som får barn i utdanningstiden, og søker som er forsinket på grunn av sykdom. Til andre søkere som blir forsinket i utdanningen, jf. § 9-2, gis det støtte til skolepenger i form av lån innenfor satsene i § 38-4.

§ 37-4. Tillegglån til dekning av skolepenger

Det kan gis tillegglån til dekning av skolepenger med opptil kr 100 000 for et helt undervisningsår. Tillegglånet blir utbetalt dersom skolepengene enten er høyere enn skolepengestøtten på kr 126 160 eller høyere enn den samlede summen av skolepengestøtte og tilleggsstipend på kr 194 376. Se § 37-2 og § 37-3.

§ 37-5. Støtte fra andre til skolepenger

For søkere som mottar ytelser fra andre til skolepenger, blir støtten til skolepenger redusert dersom samlet støtte til skolepenger overskrider faktiske skolepenger. Reduksjonen skjer i denne rekkefølgen: tillegglånet til skolepenger etter § 37-4, lånedelen av skolepengestøtten etter § 37-2, og § 37-4, tilleggsstipendet etter § 37-3 og stipenddelen av skolepengestøtten etter § 37-2.

§ 37-6. Valutajustering

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har styrket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2017, gis støtte til skolepenger etter kapittel 37 med et høyere beløp.

Dersom valutakursen på utbetalingstidspunktet har svekket seg med mer enn ett prosentpoeng sammenlignet med utgangskursen per 1. april 2017, gis støtte til skolepenger etter kapittel 37 med et lavere beløp.

§ 37-7. Rett til støtte til skolepenger ~~skolepengestøtte~~

Det gis ~~støtte skolepengestøtte~~ til dekning av skolepenger for å fullføre en utdanning som det ble gitt ~~støtte til dekning av skolepenger skolepengestøtte~~ til da søkeren startet utdanningen.

§ 38-1. Tilskudd til reiser

Det gis tilskudd til to reiser tur-retur i året etter Lånekassens satser mellom registrert bosted i Norge og regionen lærestedet ligger i. Lånekassen fastsetter regioninndelingen. Tilskuddet gis med ~~100 prosent stipend i Norge og delt med 70 35~~ prosent som stipend og ~~30 65~~ prosent som lån for reiser utenfor Norge.

Søkere som får beregnet støtten etter andre del, får tilskudd til to reiser tur-retur i Norge med et fradrag på kr 745 per undervisningsår som søkeren må dekke selv. ~~etter~~ Se § 21-1.

§ 39-1. Vilkår for foreldrestipend

Søker som får barn i utdanningsperioden, og har rett til støtte, får i en periode hele støtten som foreldrestipend når følgende vilkår er oppfylt:

- a) søkeren må ha hatt rett til støtte de siste fire månedene før fødselen eller adopsjonen (opptjeningsperiode). Det gjøres unntak ved:
 - fødsel før termindato, når søkeren ellers ville ha hatt rett til foreldrestipend ved fødsel på termindato
 - permisjon i mer enn tre uker før fødselen på grunn av sykdom, fødsel etter termin, termin innen to måneder etter oppstart av semesteret eller anbefaling fra lærestedet
- b) søkeren må bo sammen med barnet, og
- c) søkerens ektefelle eller samboer kan ikke samtidig motta foreldrepenger fra folketrygden. Ved gradert uttak av foreldrepenger blir det likevel gitt fullt foreldrestipend dersom ektefellen eller samboeren tar ut mindre enn 50 prosent foreldrepenger. Dersom ektefellen eller samboeren etter denne ordningen tar ut 50 prosent foreldrepenger eller mer, blir det gitt halvt foreldrestipend.

~~Når en søker tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel, gis det foreldrestipend i permisjonstiden.~~

Foreldrene kan ikke få foreldrestipend samtidig.

§ 39-2 *Rett til foreldrestipend ved permisjon fra utdanningen*

En søker som tar permisjon fra studiet på grunn av fødsel har rett til foreldrestipend i permisjonstiden etter § 39-3.

Det blir ikke gitt foreldrestipend i andre perioder. Se § 3-2.

§ 39-3. *Hvor lang tid det gis foreldrestipend*

Foreldrestipendet gis i opptil 49 uker. Stipendet gis fra og med tre uker før fødselen. Tre uker før fødselen og seks uker etter fødselen er forbeholdt mor til barnet. Ved adopsjon gis stipend til mor eller far i 46 uker etter adopsjonen.

Ved flerbarnsfødsel blir det samlede uketallet på 49 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett. Ved flerbarnsadopsjon blir uketallet på 46 økt med fem uker for hvert barn mer enn ett.

Foreldrestipendet gis også ut over den normale støtteperioden etter § 8-5.

§ 41-5. *Beregning av støttebeløp ved grunnskoleopplæring eller videregående opplæring etter tredje del*

For søker som tar opplæring som vedkommende har rett til etter opplæringslova § 4A-1 eller § 4A-3, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

For søker som tar vanlig videregående opplæring uten rett etter opplæringslova § 3-1, regnes støttebeløpet ut etter reglene i tredje del.

Hele støttebeløpet gis som flyktningstipend, med unntak av lån til dekning av skolepenger. Stipendet behøvsprøves etter reglene i kapittel 29.

§ 42-1. *Stipend til delvis dekning av skolepenger til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler*

Til videregående opplæring ved utenlandske eller internasjonale skoler i Norge eller i utlandet gis det stipend til delvis dekning av skolepenger når søkeren har rett til videregående opplæring etter opplæringslova § 3-1. Stipendet blir gitt med 85 prosent av skolepengene faktiske skolepenger. ~~når skolepengene ikke er dekket av andre.~~ Maksimalt stipend for 2017–2018 er kr 89 436 per undervisningsår.

Det gis stipend bare til skolepenger som søkeren faktisk betaler. Stipendet reduseres når tilskudd til skolepenger fra andre fører til at samlet støtte til skolepenger overskrider beløpet søkeren skal betale i skolepenger.

§ 42-2. Begrensning ved statstilskudd

Søkere i utdanningstilbud der den utenlandske eller internasjonale skolen får statstilskudd fra Norge, kan ikke få stipend til å dekke skolepenger. Stipend kan likevel gis når statstilskuddet har et formål eller omfang som har liten eller ingen betydning for størrelsen på skolepengene.

§ 43-1. Vilkår for stipend ~~Stipend til søkere med nedsatt funksjonsevne eller funksjonshemming~~ (ekstrastipend)

Søkere som på grunn av nedsatt funksjonsevne ~~eller funksjonshemming~~ ikke kan ha lønnet arbeid i tillegg til utdanning som er omfattet av forskriftens tredje del, gis et stipend på kr 3 549 per måned i tillegg til basisstøtten. Den nedsatte funksjonsevnen eller funksjonshemmingen skal påvirke studiesituasjonen til søkeren i betydelig grad, slik at lønnet arbeid ved siden av studiene fører til at søkeren ikke kan opprettholde normal studieprogresjon. Det er en forutsetning at søkeren er i stand til å studere og er studieaktiv i søknadsperioden. Se § 3-2. Stipendet kan også bli gitt om sommeren, det vil si i perioden 16. juni til 15. august. Se også § 8-7.

Dersom søkeren likevel har lønnet arbeid ved siden av utdanningen, faller retten til stipendet bort. Se § 12-1.

Stipendet blir behovsprøvd etter reglene i kapittel 29.

§ 44-2 Begrensning av ekstrastipendet for søker som er helt studieufør

Dersom søkeren er helt studieufør på grunn av sykdom, gjelder følgende vilkår for ekstrastipendet:

- c) Søkere som er helt studieuføre på søknadstidspunktet, og som har rett til sykestipend etter § 40-1, har ikke rett til ekstrastipend.
- d) Søkere som har mottatt ekstrastipend, og som blir helt studieuføre og har rett til sykestipend etter § 40-1, har rett til å beholde tildelt ekstrastipend i perioden med sykestipend.

§ 48-1. Utrekning av støttebeløpet

Ved utregning av støttebeløpet gjelder reglene i tredje del og kapittel ~~40~~ 39 og ~~41~~ 40. ~~Regler for utregning og utbetaling av støtten for det første semesteret er gitt i § 49-2.~~ Regler for støtte til reiser er gitt i § 48-4 og § 48-5.

Det gis støtte i 12 måneder per undervisningsår for ph.d.-studenter.

Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2017-2018